

Brussel, 24 juni 2026
(OR. en)

10464/26

Interinstitutioneel dossier:
2025/0543(COD)

RECH 278
COMPET 761
IND 409
MI 625
EDUC 267
TELECOM 311
ENER 392
ENV 719
CLIMA 325
AGRI 492
TRANS 415
SAN 474
BIOTECH 78
CADREFIN 288
CODEC 1162

NOTA A-PUNT

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de Raad

Betreft:	Pakket Horizon Europa: kaderprogramma voor onderzoek en innovatie 2028-2034
	Kaderprogramma en de regels ervan voor deelname en verspreiding
	– Partiële algemene oriëntatie

Hieronder volgt voor de delegaties een herziene tekst van het voorzitterschap.

Alle referentiebedragen zijn voorlopig totdat de onderhandelingen betreffende het meerjarig financieel kader zijn afgerond.

De tekst tussen rechte haken maakt geen deel uit van de partiële algemene oriëntatie.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot vaststelling van Horizon Europa – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie voor de periode 2028-2034, tot vaststelling van de regels ervan voor deelname en verspreiding, en tot intrekking van Verordening (EU) 2021/695

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 173, lid 3, artikel 182, lid 1, artikel 183, artikel 188, tweede alinea, en artikel 322, lid 1, punt a),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Gezien het advies van de Rekenkamer (1),

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

¹ PB C [...] van [...], blz. [...].

² PB C [...] van [...], blz. [...].

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Unie wil haar wetenschappelijke en technologische basis versterken door de Europese onderzoeksruimte (EOR), waarin onderzoekers, wetenschappelijke kennis en technologie vrij circuleren, verder uit te bouwen, de concurrentiekracht van de Unie, met inbegrip van haar industrie, te stimuleren en tegelijk alle activiteiten op het gebied van onderzoek en innovatie (O&I) te bevorderen met het oog op de verwezenlijking van de strategische prioriteiten van de Unie, die uiteindelijk gericht zijn op de bevordering van vrede, de waarden van de Unie en het welzijn van haar volkeren. In dit verband moet de verdere ontwikkeling van de EOR bijdragen tot de doeltreffende uitvoering van het vrije verkeer van kennis, onderzoek en innovatie als “vijfde vrijheid” van de Unie.
- (2) Om wetenschappelijke, technologische, economische, ecologische en maatschappelijke effecten te sorteren en ervoor te zorgen dat de investeringen van de Unie in onderzoek en innovatie zo veel mogelijk meerwaarde opleveren, moet de Unie via Horizon Europa – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie voor de periode 2028-2034 (het “programma”) – investeren in onderzoek en innovatie teneinde wetenschappelijk en technologisch leiderschap en excellentie op dat gebied, alsook het concurrentievermogen, de veerkracht, de soevereiniteit, de duurzaamheid en de sociale cohesie te versterken.
- (2a) Het programma moet de oprichting, betere verspreiding en overdracht van excellente kennis, innovatie en technologieën in de Unie ondersteunen, onderzoeksloopbanen bevorderen, talent op alle niveaus aantrekken en behouden, en bijdragen tot de volledige inzet van de talentenpool van de Unie, samenwerkingsverbanden vergemakkelijken en het effect van O&I op de ontwikkeling, ondersteuning en uitvoering van Uniebeleid versterken, de toepassing en uitrol van innovatieve en duurzame oplossingen in de Unie ondersteunen en versterken en Europese en mondiale uitdagingen aanpakken, in synergie met het Europees Fonds voor concurrentievermogen (EFC). Er moet aandacht worden besteed aan de specifieke behoeften die geopolitieke uitdagingen meebrengen.
- (3) [Het programma moet nauw worden afgestemd op Verordening (EU) [XXX]* van het Europees Parlement en de Raad [Europees Fonds voor concurrentievermogen]³ door onderzoek en innovatie centraal te stellen in de economische en investeringsstrategie van de Unie.]

³ PB C [...] van [...], blz. [...].

- (4) Overeenkomstig de artikelen 8 en 10 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (het “VWEU”) en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het “Handvest”) moet de Unie er daarnaast naar streven ongelijkheden weg te nemen, diversiteit, inclusie en gendergelijkheid te bevorderen en discriminatie te bestrijden.
- (4a) Het programma moet actief stimuleren dat de resultaten van door de overheid gefinancierd onderzoek en wetenschappelijk bewijs worden gebruikt in beleidsvormingsprocessen op alle niveaus om empirisch onderbouwd overheidsbeleid te bevorderen. De toegankelijkheid en relevantie van wetenschappelijke kennis voor beleidsmakers en burgers verdient bijzondere aandacht.
- (4b) Het programma moet de integratie van de sociale en geesteswetenschappen bevorderen door in alle componenten en programmeringsfasen rekening te houden met de aspecten van de sociale en geesteswetenschappen en door te zorgen voor tijdige monitoring en rapportage over de sociale en geesteswetenschappen in gefinancierde onderzoeks- en innovatieactiviteiten.
- (5) In een snel veranderende economische, sociale en geopolitieke situatie is uit recente ervaring gebleken dat het meerjarig financieel kader en de bijbehorende uitgaven-programma’s van de Unie flexibeler moeten worden. Daartoe, en in overeenstemming met de doelstellingen van het programma, moet bij de financiering voldoende rekening worden gehouden met de veranderende beleidsbehoeften en prioriteiten van de Unie zoals vastgesteld in door de Commissie gepubliceerde documenten, resoluties van het Europees Parlement en conclusies van de Raad, en moet tegelijkertijd worden gezorgd voor voldoende voorspelbaarheid voor de uitvoering van de begroting.
- (6) De regels voor deelname aan en verspreiding van het programma, met inbegrip van de evaluatieprocessen, zijn bedoeld om de toegang verder te vereenvoudigen, meer openheid te bieden en het effect van Uniefinanciering te maximaliseren. De nationale contactpunten moeten een centrale rol spelen bij het vergemakkelijken van de toegang tot Horizon Europa en het vergroten van de openheid ervan via gerichte communicatie- en verspreidingsactiviteiten ten behoeve van potentiële aanvragers, met inbegrip van nieuwkomers en nieuwe doelgroepen, en zo bijdragen aan inclusieve deelname en voorstellen van hogere kwaliteit. De Commissie moet het netwerk van nationale contactpunten ondersteunen en ermee samenwerken om de consistentie en doeltreffendheid van diensten in de hele Unie te verbeteren.

- (7) Het programma moet bijdragen tot het verhogen van de publieke en private investeringen in O&I in de lidstaten, en aldus tot het bereiken van de doelstelling om in totaal ten minste 3 % van het bruto binnenlands product (bbp) van de Unie te investeren in onderzoek en ontwikkeling en tot het dichtens van de innovatiekloof binnen de Unie en met wereldwijde concurrenten. De investeringen van de lidstaten in O&I moeten worden beoordeeld met behulp van het kader voor de coördinatie van het economisch, begrotings-, werkgelegenheids- en sociaal beleid binnen de Unie: het proces van het Europees Semester. Om die doelstelling te realiseren zouden de lidstaten en de particuliere sector het programma moeten aanvullen met meer eigen investeringsacties op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie. De Unie heeft gestage vooruitgang geboekt bij het opvoeren van de investeringen in onderzoek en ontwikkeling, maar loopt achter bij andere wereldleiders. Met de bovengenoemde doelstelling van 3 %, die meer dan twee decennia geleden werd vastgesteld, werd erkend hoe belangrijk onderzoek en ontwikkeling op lange termijn zijn als basis voor een kennismaatschappij en als belangrijke motor voor economische groei, productiviteit en mondiaal concurrentievermogen. Hoewel verschillende lidstaten naar aanleiding van deze doelstelling eigen doelstellingen inzake onderzoeks- en ontwikkelingsintensiteit hebben vastgesteld, blijven er aanzienlijke verschillen bestaan en hebben slechts enkele lidstaten hun investeringsdoelstelling bereikt of overschreden.
- (8) Er moet rekening worden gehouden met de OESO-definities betreffende gereedheids-niveaus van een technologie (Technological Readiness Levels, TRL's) bij de classificatie van onderzoeks- en innovatieactiviteiten op basis van hun niveau van technologische rijpheid, productontwikkeling en demonstratieactiviteiten, en bij de definitie van de soorten acties die beschikbaar zijn in oproepen tot het indienen van voorstellen. Er mogen geen subsidies worden toegekend aan acties waarvan de activiteiten TRL 8 overschrijden.

- (9) Europese partnerschappen zijn een belangrijk instrument voor de uitvoering van de onderzoeks- en innovatieprioriteiten van de Unie. De gebieden waarop de Europese partnerschappen betrekken hebben, moeten worden vastgesteld op basis van richtsnoeren van de Raad of, indien van toepassing, door de adviesorganen van de Raad. Om versnippering en overlappingsen aan te pakken, moeten de Europese partnerschappen werken met een strategische, portefeuillegebaseerde aanpak die de samenhang versterkt, complementariteit waarborgt en het gebruik van de middelen van de Unie optimaliseert. De lidstaten moeten een belangrijke rol spelen bij de afbakening, selectie en ontwikkeling van de portefeuille van het Europees partnerschap en bij de uitvoering ervan. De afbakening van de portefeuille moet vroeg genoeg aan het begin van de programmeringsperiode worden afgerond om nationale en regionale investeringsbeslissingen mogelijk te maken. Europese partnerschappen moeten gebaseerd zijn op strategische onderzoeks- en innovatieagenda's die de prioriteiten van de Unie weerspiegelen en deze vertalen in concrete acties in de hele waardeketen, met name markttuitrolactiviteiten en -trajecten die ondersteund moeten worden door andere bronnen zoals het ECF. De oprichtingsdocumenten moeten een duidelijk en juridisch solide kader bieden voor samenwerking tussen partners, met inbegrip van hun respectieve rollen, rechten en verplichtingen, met gedetailleerdere juridische en financiële regelingen, met name met betrekking tot bijdragen van andere partners dan de Unie, die in voorkomend geval in aanvullende overeenkomsten worden vastgelegd.
- (9a) Om een doeltreffende, efficiënte en transparante uitvoering, monitoring en evaluatie van het programma te waarborgen, moeten acties in het kader van Europese partnerschappen via enkelvoudige toekenningprocedures, waaronder oproep-, evaluatie-, selectie- en monitoringprocedures, worden uitgevoerd. Enkelvoudige toekenningsprocedures moeten de administratieve lasten en de versnippering van de uitvoering voor begunstigden verminderen en uitgebreide monitoring en gegevensverzameling vergemakkelijken, hetgeen de verantwoordingsplicht versterkt en de transparantie vergroot.
- (9b) Andere partners dan de Unie kunnen de publieke en/of private sector omvatten; in gevallen waarin dergelijke partnerschappen worden gesloten met representatieve organisaties (bv. brancheorganisaties), moeten de leden van die organisaties voor de toepassing van het Europees partnerschap ook als partners worden beschouwd.

- (9c) Om een coherente levenscyclusbenadering van Europese partnerschappen te waarborgen, moet elk partnerschap een exitstrategie vooraf en maatregelen voor de geleidelijke afschaffing van de financiering van het kaderprogramma omvatten. Dergelijke strategieën moeten een toekomstgerichte reflectie bieden over de wijze waarop de doelstellingen, activiteiten en resultaten van het partnerschap kunnen worden gehandhaafd, getransformeerd of stopgezet na de beëindiging van de steun van de Unie, waarbij wordt gezorgd voor een ordelijke transitie en het behoud van de belangrijkste resultaten, terwijl de mogelijke voortzetting van activiteiten via andere programma's van de Unie, nationale financiering of particuliere investeringen mogelijk wordt gemaakt.
- (10) [De Europese partnerschappen, die ook de vorm van gemeenschappelijke ondernemingen kunnen aannemen, moeten, als essentieel instrument om industriële betrokkenheid en investeringen om te zetten in gezamenlijk onderzoek en gezamenlijke innovatie, bijdragen tot de specifieke beleidsdoelstellingen van de beleidsterreinen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen en waar nodig daarmee worden ondersteund om deze doelstellingen te verwezenlijken.]
- (12a) De gebieden van de EU-missies op het gebied van klimaatverandering, kanker, herstel van de oceanen, bodemgezondheid en de ontwikkeling van klimaatneutrale en slimme steden zijn vastgesteld in Verordening (EU) 2021/695, met als ambitie deze uitdagingen aan te pakken aan de hand van duidelijke, tijdgebonden doelstellingen. De EU-missies moeten de ontwikkeling, schaalvergroting en toepassing van innovatieve oplossingen versnellen en bijdragen tot het creëren van leidende markten voor nieuwe producten en diensten. Na jaren van investeringen in onderzoek en innovatie om baanbrekende technologieën, diensten, producten en de nodige sociale innovaties te ontwikkelen, is het tijd om de uitrol en toepassing van de beste oplossingen te waarborgen. De beleidsterreinen van het EFC bieden een unieke mogelijkheid om de dekking van de volledige waardeketen en de verwezenlijking van de doelstellingen van de missies te waarborgen. Hoewel de resterende onderzoeks- en innovatiebehoeften nog moeten worden geïntegreerd in de toekomstige werkprogramma's voor gezamenlijk onderzoek en innovatie die tot 2030 door dit programma worden ondersteund, moet worden gestreefd naar een actieve uitrol op hogere TRL-niveaus via EFC-instrumenten en andere programma's van de Unie. Steun voor O&I-activiteiten uit hoofde van de faciliteit voor het Nieuw Europees Bauhaus in het kader van Horizon Europa moet gepaard gaan met maatregelen die gericht zijn op uitrol in het kader van andere programma's van de Unie.

- (13) De Europese Onderzoeksraad (ERC) moet voorzien in aantrekkelijke en flexibele financiering, zodat getalenteerde en creatieve individuele onderzoekers op alle gebieden de meest veelbelovende richtingen op de wetenschappelijke grensgebieden kunnen verkennen, met de nadruk op onderzoekers aan het begin van hun loopbaan. Deze inzet voor door onderzoekers aangestuurd bottom-uponderzoek, dat wordt geselecteerd door middel van Uniebrede concurrentie op basis van het criterium van excellentie en dat openstaat voor talent, ongeacht nationaliteit of herkomst, is van fundamenteel belang om Europa te versterken als wereldwijd toonaangevend centrum voor onderzoek en innovatie en om toptalent uit de hele wereld aan te trekken en te behouden. De ERC moet bewustmakingsactiviteiten en samenwerkingsinitiatieven blijven ontwikkelen en versterken om de zichtbaarheid van de ERC voor de beste onderzoekers binnen de Unie en uit de rest van de wereld te vergroten.
- (14) In een op kennis gebaseerde wereldeconomie moeten het concurrentievermogen, het wetenschappelijke en technologische leiderschap en het vermogen van de Unie om Europese en mondiale uitdagingen aan te pakken op lange termijn met name afhangen van haar vermogen om in de hele Unie hooggekwalificeerde en, met inachtneming van veiligheidsoverwegingen, internationaal verbonden onderzoekers te vormen, aan te trekken en te behouden. Strategische investeringen in toponderzoekers en in hun opleiding, mobiliteit en loopbaanvooruitzichten binnen en buiten de academische wereld zijn essentieel om wetenschappelijke doorbraken te bevorderen die leiden tot innovatie, economische, maatschappelijke en ecologische veerkracht en maatschappelijk welzijn. Overeenkomstig de beginselen van het Europees Handvest voor Onderzoekers spelen de Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA's) een belangrijke rol bij de verwezenlijking van deze doelstelling. Het programma moet de banden versterken tussen onderzoeksorganisaties, universiteiten en andere instellingen voor hoger onderwijs en opleiding enerzijds, en innovatie-ecosystemen, met inbegrip van de particuliere sector, anderzijds. Het programma moet bijdragen tot de voltooiing van de Europese Onderzoeksruimte en de ontwikkeling van synergieën met de Europese Onderwijsruimte op het gebied van hoger onderwijs, onder meer via de allianties van Europese universiteiten en Erasmus+. Dit moet de ontwikkeling ondersteunen van het vermogen van de Europese hogeroponderwijssector om te concurreren met mondiale tegenhangers door middel van samenwerking, het koesteren, aantrekken en behouden van talent en het aantrekken van meer particuliere investeringen.

- (14a) De MSCA's moeten bijdragen aan de aantrekkelijkheid van alle EU-lidstaten als toonaangevende mondiale bestemmingen voor onderzoek en innovatie op topniveau en tegelijk zorgen voor een gelijke behandeling en een vergelijkbare koopkrachtpariteit voor MSCA-onderzoekers, ongeacht het land waar zij hun onderzoek uitvoeren. Daarom moeten vereenvoudigde kostenopties voor de uitvoering van de MSCA's dienovereenkomstig worden vastgesteld. De nationale correctiecoëfficiënten en de hoogte van de toelage voor levensonderhoud moeten om de twee jaar worden geactualiseerd op basis van de meest recente gegevens van Eurostat om rekening te houden met de verschillen in kosten en levensstandaard. Op de nationale correctiecoëfficiënten voor EU-lidstaten en geassocieerde derde landen kan een minimumdrempel worden toegepast.
- (14b) Gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten moeten zorgen voor een evenwichtige verhouding tussen bottom-upacties en vooraf vastgestelde onderwerpen. Om de langetermijnvisie voor het leiderschap van de Unie op het gebied van O&I kracht bij te zetten, kunnen bottom-upacties ook worden ondersteund door middel van grootschalige, door onderzoekers aangestuurde samenwerkingsinitiatieven. Om tegenwicht te bieden aan versnippering van de wetenschap, moeten zij terdege rekening houden met de noodzaak om in de hele EU excellentie te vergaren en nieuwe samenwerkingspatronen te stimuleren door zowel gevestigde als opkomende excellentiecentra samen te brengen.

- (15) Met de Europese Innovatieraad (EIC) moeten marktcreërende deeptechinnovaties worden gestimuleerd. De EIC moet deze deeptechinnovaties door middel van zijn instrumenten opsporen, ontwikkelen en uitrollen. Met samenhangende en gestroomlijnde ondersteuning moet de EIC het gebrek aan overheidssteun en particuliere investeringen voor baanbrekende technologieën en deeptechinnovatie verhelpen. De EIC moet er via zijn instrumenten naar streven de weg van onderzoek naar de markt voor innovatoren te overbruggen, te integreren en te versnellen, zodat de Unie over toonaangevende ondernemingen op opkomende technologiegebieden kan beschikken om haar sociale en economische doelstellingen te verwezenlijken en afhankelijkheid van andere regio's in de wereld te voorkomen. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de ondersteuning van door vrouwen en jongeren geleide disruptieve start-ups en deeptechstart-ups en aan het vergemakkelijken van hun toegang tot financiering en mentorschap. De EIC moet steun verlenen aan innovaties met een hoog risico en een groot potentieel en aan ondernemingen die vanwege hun grote wetenschappelijke, financiële, beheers- of marktrisico's nog niet als bankabel worden beschouwd en daarom niet de nodige investeringen van de markt kunnen aantrekken om op wereldniveau te kunnen concurreren. Dit moet zowel een open aanpak ("bottom-up") als een aanpak op basis van specifieke uitdagingen omvatten, in coördinatie met het Europees Fonds voor concurrentievermogen en de beleidsterreinen daarvan. De EIC-aanpak moet elementen bevatten voor een proactief beheer van uitdagingen, zoals projecten met een hoog risico die in fasen worden ondersteund of stopgezet in het kader van een portefeuillebenadering onder toezicht van programmabeheerders, en moet innovatieve aanbestedingen mogelijk maken. Die aanpak moet ook worden uitgebreid tot de ondersteuning van start-ups op het gebied van defensie en tweërlei gebruik en de opschaling ervan, in volledige complementariteit met het InvestEU-instrument, het beleidsterrein "Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart", beide van het EFC, en de EU-regeling voor defensie-innovatie (Eudis) en Cassini (het initiatief voor ruimtevaartondernemerschap). De uitvoering moet in synergie met het Europees Fonds voor concurrentievermogen gebeuren. Voor defensiegerelateerde activiteiten in het kader van de EIC moet dit regelmatig informatie-uitwisseling met het programmacomité in zijn samenstelling voor "Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart" omvatten, om het concurrentievermogen van de Europese technologische en industriële defensiebasis te versterken. De aanpak moet ook een volledige afstemming omvatten op de bepalingen van het EFC met betrekking tot de oprichting van en het toezicht op in aanmerking komende entiteiten, om de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie en haar lidstaten te waarborgen.

- (15a) Het ontwerp van de EIC-plug-in en de certificering van regionale, nationale en EU-financieringsorganen en -programma's voor de EIC-plug-in moeten worden uitgevoerd met een minimum aan administratieve lasten voor de aanvragende programma's en moeten een duidelijke toegevoegde waarde voor potentiële aanvragers bevatten.
- (15b) Er moet worden gezorgd voor complementariteit en synergieën tussen het EIC-fonds en het EFC in alle fasen van de uitvoering. Het InvestEU-instrument van het EFC moet met name worden uitgevoerd door middel van begrotingsgaranties met risicodeling en financieringsinstrumenten door uitvoerende partners die rechtstreeks of via financiële intermediairs verantwoordelijk zijn voor de selectie van investeringen. Het InvestEU-instrument van het EFC kan elke economisch levensvatbare eindontvanger en investering ondersteunen, in elke fase van hun ontwikkeling, van start-up (startfinanciering en vroege groei) tot scale-up, en alle technologieën, met inbegrip van baanbrekende technologieën. De steun van de Unie die aan de eindontvangers wordt verleend, kan een breed scala aan vormen aannemen, zoals leningen, garanties, investeringen in quasi-eigenvermogen en investeringen in eigen vermogen. Het EIC-fonds moet ondernemingen directe steun voor investeringen in eigen vermogen verlenen. Investeringsbesluiten van het EIC-fonds moeten een beoordeling bevatten om ervoor te zorgen dat het EIC-fonds zal investeren in eindontvangers (doorgaans deep tech start-ups) die niet in al hun financieringsbehoeften kunnen voorzien uit marktbronnen of uit het EFC, vanwege het risiconiveau in verband met nieuwe technologieën en/of nieuwe markten. De EIC-bedrijfsacceleratediensten kunnen niet-financiële steun verlenen aan EIC-begunstigden en eindontvangers en zijn gericht op hun specifieke behoeften op het gebied van deep tech en disruptieve innovatie, terwijl de EFC-projectadviesing bredere adviesdiensten kan verlenen ter ondersteuning van een ruimer scala aan begunstigden. Er moeten synergieën tot stand worden gebracht zodat eindontvangers van de EIC-Accelerator en het EIC-fonds in hun opschalingsfase kunnen worden gefinancierd door het InvestEU-instrument van het EFC, mits zij aan de voorwaarden voldoen. Deze complementariteit zal bijvoorbeeld worden gewaarborgd door de samenwerking van de adviesraad met het InvestEU-instrument van het EFC en van het EIC-college.
- (16) De financiering van deep tech opschaling in het kader van het in de strategie voor start-ups en scale-ups aangekondigde Scaleup Europe-fonds ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening moet worden uitgevoerd onder de voorwaarden die zijn overeengekomen in het MFK 2021-2027. Alle opschalingsfinanciering in het kader van het MFK 2028-2034 moet plaatsvinden in het kader van het EFC.

- (17) Het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC) moet gedurende de hele beleidscyclus onafhankelijke wetenschappelijke gegevens en technische ondersteuning aan het Uniebeleid blijven verstrekken. De directe acties van het JRC moeten op flexibele, efficiënte en transparante wijze worden uitgevoerd, rekening houdend met de behoeften van het Uniebeleid en met de relevante behoeften van de lidstaten en andere gebruikers van het JRC, en waarbij de financiële belangen en de strategische autonomie van de Unie moeten worden beschermd. [Het JRC moet extra middelen blijven genereren, die het kan gebruiken om zijn wetenschappelijke en technische activiteiten te ondersteunen.]
- (18) Het programma moet zorgen voor de doeltreffende bevordering en bescherming van alle waarden en beginselen van de Europese Onderzoeksruijnte en het pact voor onderzoek en innovatie⁴. Het programma moet met name zorgen voor de effectieve bevordering van gelijke kansen voor iedereen en voor de invoering van gendermainstreaming, waaronder het standaard integreren van de genderdimensie in O&I-inhoud. Het programma moet gericht zijn op het aanpakken van de oorzaken van genderongelijkheid. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar genderevenwicht in evaluatiepanels en in andere relevante adviesorganen zoals raden en deskundigengroepen.
- (19) Het programma moet het Europese ecosysteem van onderzoeks- en technologie-infrastructuren ondersteunen en op die manier bijdragen tot de strategische prioriteiten en het beleid van de Unie en Europese meerwaarde bieden door middel van coherente langetermijnplanning en gecoördineerde investeringen met de lidstaten. Er moet terdege rekening worden gehouden met de werkzaamheden van het Europees Strategieforum voor onderzoeksinfrastructuren (Esfri) (en alle andere strategisch fora voor technologie-infrastructuren). De doelstelling om een bijdrage te leveren van maximaal 20 % van de kosten voor de aanleg of ingrijpende modernisering is gericht op de ondersteuning van een coherente en voor de Unie belangrijke portefeuille van onderzoeks- en technologie-infrastructuren die een aanvulling vormen op de infrastructuuren van de lidstaten om wetenschappelijke en technologische excellentie en concurrentievermogen te stimuleren, door de volledige onderzoeks- en innovatieketen te ondersteunen, van fundamenteel en door nieuwsgierigheid gedreven tot toegepast onderzoek en maatschappelijke en marktgerichte uitrol.

⁴ Aanbeveling (EU) 2021/2122 van de Raad van 26 november 2021 over een pact voor onderzoek en innovatie in Europa (PB L 431 van 2.12.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

- (20) Er moeten concrete maatregelen in het kader van het programma worden uitgevoerd ter ondersteuning van de capaciteitsopbouw [in verbredingslanden] en ter versterking van de samenwerkingsbanden en kennisvalorisatie in de hele Unie die het onderzoeks- en innovatiepotentieel [in verbredings- en transitielanden] versterken, hetgeen moet leiden tot een samenhangender en sterker geïntegreerd Europees O&I-systeem en moet bijdragen tot de doelstelling om ten minste 3 % van het bbp in onderzoek en ontwikkeling te investeren. Deze acties zouden ook gericht zijn op het stimuleren van de groei van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit van particuliere actoren, teneinde het voortouw te nemen bij de overgang naar een hogere onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatie-intensiteit in verbredings- en transitielanden. Steun in het kader van deze maatregelen moet aanhoudende opwaartse convergentie van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit bevorderen en voortbouwen op de vooruitgang die landen hebben geboekt met het oog op hun verdere ontwikkeling. Deze vooruitgang moet regelmatig worden beoordeeld aan de hand van objectieve gegevens in het kader van het strategische proces van het programma, teneinde een duidelijk traject te bieden om uiteindelijk geleidelijk af te stappen van de verbredingscomponent. [De in aanmerking komende lidstaten uit de periode 2021-2027 moeten voor de gehele looptijd van het programma in twee groepen worden verdeeld, op basis van de index van het innovatiescorebord en het relatieve financiële rendement per bruto nationaal inkomen (bni), op basis van de volgende criteria: i) “transitielanden”, met zowel een index van het innovatiescorebord (2023-2025) van meer dan 75 % van het gemiddelde van de Unie als een positief relatief financieel rendement per bni (2021-2025) in het kader van Horizon Europa; ii) “verbredingslanden”: alle andere in aanmerking komende lidstaten in de periode 2021-2027.]

- (21) Gezien de voordelen die internationale samenwerking biedt voor het aanpakken van onder andere gedeelde technologische, economische, milieugerelateerde en maatschappelijke problemen, moet het programma de samenwerking met derde landen bevorderen. Internationale samenwerking moet gebaseerd zijn op gedeelde waarden en beginselen, en bijdragen tot de versterking van het concurrentievermogen, de soevereiniteit en de excellentie van de Unie op het gebied van O&I, met inbegrip van haar rol in de mondiale wetenschapsdiplomatie en haar vermogen om wereldwijd de beste talenten aan te trekken en te behouden. Geopolitieke overwegingen, waaronder economische en onderzoeksveiligheid, moeten centraal staan in de aanpak, en er moeten verschillende niveaus van samenwerking worden overwogen op basis van een algemene beoordeling van de voordelen voor de Unie bij het aanpakken van haar prioriteiten en mondiale uitdagingen, afgezet tegen het belang van de bescherming van de waarden en belangen van de Unie, waarbij de samenwerking met vertrouwde gelijkgestemde landen actief en strategischer wordt verdiept ten voordele van beide partijen. Volledige of gedeeltelijke associatie met het programma moet de meest uitgebreide vorm van samenwerking blijven. De derde landen moeten ook de categorie van Europese microstaten omvatten (het Vorstendom Andorra, het Vorstendom Monaco, de Republiek San Marino en Vaticaanstad) wanneer relevante internationale overeenkomsten met die staat van kracht zijn en overeenkomstig de daarin vastgestelde voorwaarden. Voor defensiegerelateerde activiteiten mogen in het kader van de EIC alleen entiteiten in aanmerking komen voor financiering die zijn gevestigd in derde landen die deelnemen aan het Europees Fonds voor concurrentievermogen voor defensieactiviteiten overeenkomstig artikel 50 daarvan. Bij het nemen van een besluit over de deelname van derde landen moeten de respectieve prerogatieven van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie uit hoofde van artikel 218 VWEU in acht worden genomen.

- (22) Om de strategische autonomie van de Unie te versterken en duurzame economische groei op lange termijn te waarborgen, is het van essentieel belang haar mondiale concurrentievermogen te versterken en tegelijkertijd haar strategische activa, technologieën en belangen, zoals uiteengezet in de strategie voor economische veiligheid van de EU⁵, te beschermen. Artikel 136 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, zoals aangevuld bij artikel 10 van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen], bevordert het concurrentievermogen van de Unie en beschermt haar economische veiligheid. De toepassing van deze bepalingen op het programma moet een passend rechtskader bieden om, indien nodig, specifieke voorwaarden te kunnen vaststellen voor toekenningsprocedures die het concurrentievermogen bevorderen op basis van onderzoek en innovatie op topniveau en de belangen en strategische autonomie van de Unie beschermen, met inbegrip van maatregelen voor onderzoeksveiligheid die gericht zijn op het beschermen van onderzoeksactiviteiten, -personeel en -instellingen, het beperken van de deelname of het beschermen van resultaten, en het waarborgen van samenhang en consistentie met specifieke regels in het kader van de terreinen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen. Waar nodig moet een risicogebaseerde aanpak worden toegepast om ervoor te zorgen dat risico's in verband met onderzoek en innovatie worden geïnventariseerd, beoordeeld en aangepakt met evenredige en doeltreffende maatregelen⁶. Overeenkomstig artikel 136 van het Financieel Reglement moeten om veiligheidsredenen subsidiabiliteitsbeperkingen gelden voor leveranciers met een hoog risico. Elke beperking van de deelname van partners uit niet-EU-lidstaten of uit EU-entiteiten die geheel of gedeeltelijk onder zeggenschap staan van niet-EU-entiteiten, moet in de desbetreffende delen van de werkprogramma's worden gespecificeerd. De Commissie moet voorzien in een adequaat kader en passende procedures, richtsnoeren en ondersteuning teneinde een consistente, doeltreffende en evenredige toepassing van de vereisten inzake onderzoeksveiligheid in alle fasen van de uitvoering van het programma te waarborgen, met inbegrip van, indien passend, een zelfbeoordeling van de beveiliging en een initieel beveiligingsbeheerplan waarin eventuele beveiligingsproblemen van de aanvrager in kaart worden gebracht.

⁵ Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement, de Europese Raad en de Raad betreffende een “strategie voor economische veiligheid van de EU” (JOIN(2023) 20 final van 20.6.2023).

⁶ Aanbeveling van de Raad van 23 mei 2024 betreffende verbetering van de onderzoeksveiligheid (C/2024/3510).

- (22a) Openheid, samenwerking en academische vrijheid vormen de kern van onderzoek en innovatie van wereldklasse. Door de toenemende internationale spanningen en de groeiende geopolitieke relevantie van onderzoek en innovatie wordt de Europese onderzoeksveiligheid echter steeds kwetsbaarder. De ongewenste overdracht van kritieke kennis en technologie, kwaadwillige invloeden van derde landen op onderzoek en ethische en integriteitsschendingen kunnen de belangen van de Unie of van een of meer lidstaten schaden. Dit kan gevolgen hebben voor de veiligheid van de Unie en haar lidstaten of inbreuk maken op de waarden en grondrechten van de Unie zoals gedefinieerd in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Om open en veilige samenwerking in stand te houden en te bevorderen, is het essentieel dat de onderzoeks- en innovatiesector van de Unie wordt ondersteund en in staat wordt gesteld risico's in kaart te brengen, te beperken en aan te pakken die de Europese onderzoeksveiligheid en technologische veerkracht kunnen ondermijnen of een risico kunnen vormen voor strategische onderzoeks- en technologie-infrastructuren. Dit vereist de evenredige en gerichte toepassing van instrumenten binnen het kaderprogramma als bedoeld in artikel 10, leden 2 en 3, van Verordening [EFC]. Deze waarborgen zijn noodzakelijk om veilig en zo open mogelijk samen te werken.
- (23) Gezien de toenemende risico's in verband met klimaatverandering, natuurrampen, noodsituaties op het gebied van de gezondheid en mondiale gezondheidsbedreigingen, technologische ongevallen, veranderende veiligheidsdreigingen en andere verstoringen, is het van essentieel belang dat de Unie en de lidstaten beter in staat zijn te anticiperen, zich voor te bereiden en te reageren op crises en rampen. Het programma moet onderzoek ondersteunen dat het rampenrisico- en crisisbeheer versterkt, investeert in klimaatbestendigheid en de veerkracht van vitale maatschappelijke functies vergroot, en zo bijdraagt aan een veerkrachtigere, veiligere en beter voorbereide Unie, in overeenstemming met de doelstellingen van de EU-strategie voor een paraatheidsunie.
- (24) De activiteiten moeten het belang van het aanpakken van het dramatische verlies aan biodiversiteit weerspiegelen en bijdragen tot het behoud en herstel van de natuur, ecosystemen en hun diensten. De integratie van milieuwetenschap in activiteiten is nodig om schade aan het milieu te voorkomen, het milieu schoon te houden en gezonde ecosystemen te herstellen, rekening houdend met de "één gezondheid"-benadering.

- (25) In het programma wordt klimaatverandering erkend als een van de grootste mondiale maatschappelijke uitdagingen en wordt klimaatactie aangewezen als een aanjager voor het concurrentievermogen en de veerkracht van de samenleving en het milieu. De activiteiten moeten het belang weerspiegelen van het aanpakken van de klimaatverandering om de transitie naar klimaatneutraliteit te verwezenlijken in overeenstemming met het beleid en de verbintenissen van de Unie.
- (26) Vereenvoudiging van de uitvoering van het programma is van essentieel belang om de toegankelijkheid en efficiëntie ervan te waarborgen, met name door de administratieve lasten voor de begunstigden te verminderen, met inbegrip van rapportagevereisten, en het risico op fouten tot een minimum te beperken. Daartoe moet het programma in voorkomend geval gebruikmaken van vaste bedragen. Wanneer de specifieke kenmerken of doelstellingen van een actie dit rechtvaardigen, moet financiering op basis van de terugbetaling van werkelijke subsidiabele kosten mogelijk blijven. Voortbouwend op eerdere kaderprogramma's om de financieringsregels te stroomlijnen en de deelnemers duidelijke informatie te verstrekken om fouten tot een minimum te beperken, moet de vergoeding van personeelskosten verder worden vereenvoudigd door de optie van personeelseenhedenkosten aan te bieden, wanneer dit de complexiteit voor de deelnemers vermindert en de rapportage vergemakkelijkt. De optie van personeelseenhedenkosten moet aantrekkelijker worden gemaakt door te zorgen voor een billijke kostendekking.
- (26a) De voorstellen moeten net als voorheen worden geselecteerd op basis van een beoordeling door externe onafhankelijke deskundigen. De evaluatieprocedure moet zo worden ontworpen dat belangenconflicten en vooringenomenheid, met inbegrip van gender-vooroordelen, worden vermeden. Om de aanvraagprocedure voor begunstigden te vereenvoudigen, moet een indieningsprocedure in twee fasen worden overwogen, ook wanneer op basis van de beschikbare gegevens wordt verwacht dat er veel voorstellen zullen worden ingediend. Waar passend en gerechtvaardigd op basis van robuuste gegevens moeten in de eerste evaluatiefase geanonimiseerde voorstellen worden beoordeeld. De Commissie moet, waar toepasselijk, onafhankelijke waarnemers bij het evaluatieproces blijven betrekken. De Commissie of het betreffende financieringsorgaan moet de nodige maatregelen nemen om naar een evenwichtige samenstelling van de deskundigengroepen en evaluatiepanels te streven wat betreft vaardigheden, ervaring, kennis, inclusief specialisatie, met name inzake de sociale en de geesteswetenschappen, geografische diversiteit en geslacht, rekening houdend met de situatie op het gebied van de actie.

- (27) Om rekening te houden met specifieke organisatiestructuren, die met name voorkomen bij onderzoeks- en innovatieactiviteiten, moeten bijdragen in natura van derden als subsidiabele kosten kunnen worden gedeclareerd. Om de valorisatie van resultaten te stimuleren, moet worden verduidelijkt dat deze niet mogen worden meegeteld als ontvangsten uit de actie.
- (28) Om het concurrentievermogen van de Unie te versterken en de resultaten in het algemeen zo veel mogelijk te gebruiken en toe te passen, moeten begunstigden die eigenaar zijn van resultaten deze beheren in overeenstemming met hun verplichtingen uit hoofde van deze verordening met betrekking tot valorisatie en verspreiding. Deze verplichtingen kunnen in voorkomend geval in het werkprogramma of de subsidieovereenkomst worden aangepast op basis van beleidsoverwegingen, onder meer in verband met de strategische belangen van de Unie zoals economische veiligheid, technologische soevereiniteit en veerkracht, maar moeten vereisten omvatten voor de bescherming van, toegang tot en valorisatie van de resultaten en voor de openbaarmaking daarvan waar dat passend en gerechtvaardigd is, onder meer door middel van openwetenschapspraktijken. Om het valorisatieproces te vergemakkelijken en te versnellen, moeten ondersteunende instrumenten worden ingevoerd in overeenstemming met de valorisatiestrategie van de Commissie zoals ontwikkeld in het kader van het Europees Fonds voor concurrentievermogen en soortgelijke ondersteuning en diensten waarin hoofdstuk III van dat fonds voorziet.
- (29) Ondersteunende maatregelen zijn nodig om innovatie-ecosystemen te versterken en beter met elkaar te verbinden. Dergelijke coherente en gestroomlijnde maatregelen moeten activiteiten ondersteunen die gericht zijn op het creëren en versterken van concurrerende, robuuste en verbonden innovatie-ecosystemen en op het verbeteren van de randvoorwaarden door middel van samenwerking en kennisuitwisseling. Deze maatregelen moeten ook de kennis- en innovatiegemeenschappen (KIG's) van het Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT) ondersteunen. Zij moeten nationale, regionale en lokale ecosystemen met elkaar verbinden, de valorisatie en toepassing van onderzoeks- en innovatieresultaten bevorderen en bijdragen tot het overwinnen van marktfragmentatie, beperkte toegang tot kapitaal en gesegmenteerde nationale kapitaalmarkten, de trage invoering van innovatie en de onderbenutting van innovatiegericht aanbesteden.

- (29a) Gezien het transformatieve potentieel en de snel veranderende aard van artificiële intelligentie (AI) moet het programma zorgen voor een flexibele en toekomstgerichte aanpak die een verantwoord, ethisch en mensgericht gebruik ervan bevordert, in overeenstemming met de mededeling van de Commissie “Een Europese strategie voor AI in de wetenschap” en de toepasselijke rechtskaders. Om de integriteit van het onderzoeksecosysteem te waarborgen en de maatschappelijke en economische voordelen voor de Unie te maximaliseren, moet de Commissie prioriteit geven aan strenge monitoring van het gebruik en de effecten van AI-technologieën, overeenkomstig de dynamische richtsnoeren van de EOR voor het verantwoord gebruik van generatieve AI in onderzoek. Dit omvat het blijven monitoren van de kwaliteit van ingediende voorstellen en het onderzoeken van manieren om het evaluatieproces te verbeteren, in het licht van de kansen en uitdagingen van opkomende technologieën, zoals AI.
- (30) De uit hoofde van deze verordening ondersteunde acties moeten investeringen versnellen of stimuleren door marktfalen of suboptimale investeringssituaties op evenredige wijze aan te pakken, zonder overlapping of verdringing, en door stimulansen te bieden voor particuliere financiering, en moeten meerwaarde voor de Unie opleveren. Onverminderd de toepassing van de artikelen 107 en 108 VWEU op nationale middelen, moet dit ook zorgen voor samenhang tussen de acties in het kader van het programma en de staatssteunregels, waardoor buitensporige concurrentievervalsingen op de interne markt worden voorkomen.
- (31) [Bij deze verordening worden indicatieve financiële middelen vastgesteld voor Horizon Europa, het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie voor de periode 2028-2034.]
- (32) Verordening (EU, Euratom) 2024/2509⁷ is van toepassing op het programma. Daarin zijn de regels vastgelegd voor de opstelling en uitvoering van de algemene begroting van de Europese Unie, met inbegrip van de regels voor subsidies, prijzen, niet-financiële schenkingen, aanbestedingen, indirect beheer, financiële bijstand, financieringsinstrumenten en begrotingsgaranties. Subsidies die worden toegekend na open en vergelijkende oproepen tot het indienen van voorstellen, moeten de belangrijkste vorm van steun in het programma zijn.

⁷ Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (33) Met het oog op de samenhang moeten een begrotingsgarantie en financieringsinstrumenten, ook in combinatie met niet-terugbetaalbare steun bij blendingverrichtingen, in het kader van dit programma worden uitgevoerd overeenkomstig titel X van het Financieel Reglement en de technische regelingen en voorwaarden die de Commissie met het oog op de toepassing ervan heeft vastgesteld.
- (34) [Wanneer steun van de Unie in het kader van het programma moet worden verleend in de vorm van een begrotingsgarantie of een financieringsinstrument, ook wanneer gecombineerd met niet-terugbetaalbare steun in een blendingverrichting, met uitzondering van financiële instrumenten in het kader van de EIC, mag die steun alleen via het InvestEU-instrument van het EFC en overeenkomstig de toepasselijke regels van dat instrument worden verleend.]

- (35) Overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁸, Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad⁹, Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad¹⁰ en Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad¹¹ moeten de financiële belangen van de Unie worden beschermd door evenredige maatregelen, met inbegrip van voorkoming, opsporing, correctie en onderzoek van onregelmatigheden en fraude, terugvordering van verloren gegane, ten onrechte betaalde of onjuist bestede financiële middelen alsook, in voorkomend geval, administratieve sancties. In het bijzonder kan het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 en Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 onderzoeken uitvoeren, met inbegrip van controles en verificaties ter plaatse, om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad. Overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1939 kan het Europees Openbaar Ministerie (EOM) overgaan tot onderzoek en vervolging van fraude en andere strafbare feiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad in de zin van Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad¹². Personen of entiteiten die middelen van de Unie ontvangen, moeten overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 ten volle meewerken aan de bescherming van de financiële belangen van de Unie, de nodige rechten en toegang verlenen aan de Commissie, OLAF, de Europese Rekenkamer en, naargelang van het geval, het EOM, en ervoor zorgen dat derden die betrokken zijn bij de uitvoering van middelen van de Unie gelijkwaardige rechten verlenen.

⁸ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB L 248 van 18.9.2013, blz. 1).

⁹ Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen (PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1).

¹⁰ Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden (PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2).

¹¹ Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie (“EOM”) (PB L 283 van 31.10.2017, blz. 1).

¹² Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2017 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 29).

- (36) [Het programma moet worden uitgevoerd overeenkomstig Verordening (EU) XXX van het Europees Parlement en de Raad [prestatieverordening], waarin de regels voor het traceren van uitgaven en het prestatiekader voor de begroting zijn vastgesteld, met inbegrip van regels voor het waarborgen van een uniforme toepassing van de beginselen van “geen ernstige afbreuk doen” en gendergelijkheid als bedoeld in respectievelijk artikel 33, lid 2, punten d) en f), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en de in de punten 17.3, 20.4 en 21.1 van bijlage I bij die verordening vervatte bepalingen inzake toegankelijkheid voor personen met een handicap, en in overeenstemming met de toegankelijkheidsvoorschriften van de bijlagen I en III bij Richtlijn (EU) 2019/882, regels voor de monitoring en rapportage van de prestaties van programma’s en activiteiten van de Unie, regels voor de oprichting van een financieringsportaal van de Unie, regels voor de evaluatie van de programma’s, alsook andere horizontale bepalingen die van toepassing zijn op alle programma’s van de Unie, zoals die inzake informatie, communicatie en zichtbaarheid.]
- (36a) Het programma moet worden uitgevoerd door middel van het specifieke programma dat is vastgesteld bij Besluit XX van de Raad, met inbegrip van de gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten van de beleidsterreinen als bedoeld in de verordening betreffende het Europees Fonds voor concurrentievermogen en het specifieke programma voor defensieonderzoek dat is vastgesteld bij Verordening (EU) [XXX] [Europees Fonds voor concurrentievermogen].
- (37) Op grond van artikel 85, lid 1, van Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad¹³ komen in landen en gebieden overzee gevestigde personen en entiteiten in aanmerking voor financiering, overeenkomstig de voorschriften en doelstellingen van het programma en eventuele regelingen die van toepassing zijn op de lidstaat waarmee het desbetreffende land of gebied overzee banden heeft.
- (38) Het programma vervangt het bij Verordening (EU) 2021/695 vastgestelde Horizon Europa-programma. Verordening (EU) 2021/695 moet bijgevolg worden ingetrokken,

¹³ Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad van 5 oktober 2021 inzake de associatie van de landen en gebieden overzee met de Europese Unie, met inbegrip van de betrekkingen tussen de Europese Unie enerzijds en Groenland en het Koninkrijk Denemarken anderzijds (Besluit betreffende de LGO-associatie, met inbegrip van Groenland) (PB L 355 van 7.10.2021, blz. 6).

Titel I

Het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie

Hoofdstuk I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Onderwerp

1. Bij deze verordening worden Horizon Europa – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (het “programma”) [voor de periode van het meerjarig financieel kader (MFK) 2028-2034] en de regels voor deelname aan en verspreiding van de resultaten van de in het kader van het programma uitgevoerde indirecte acties vastgesteld, en wordt het kader ingesteld waarbinnen de Unie gedurende diezelfde periode onderzoeks- en innovatie-activiteiten ondersteunt. Ook worden de doelstellingen en de begroting van het programma voor die periode, de vormen van financiering door de Unie en de regels voor de verstrekking van die financiering vastgesteld.
2. [Het programma wordt uitgevoerd door middel van:
 - a) het specifieke programma dat is vastgesteld bij Besluit XX van de Raad, met inbegrip van de gezamenlijke onderzoeksactiviteiten op de in de verordening betreffende het Europees Fonds voor concurrentievermogen (EFC) genoemde beleidsterreinen;
 - b) het specifieke programma voor defensieonderzoek dat is vastgesteld bij Verordening (EU) [XXX] [Europees Fonds voor concurrentievermogen].

3. Deze verordening is niet van toepassing op het in lid 2, punt b), bedoelde specifieke programma voor defensieonderzoek. Activiteiten die worden verricht in het kader van dat specifieke programma en die zijn vastgelegd in Verordening (EU) [XXX] [Europees Fonds voor concurrentievermogen] hebben tot doel het concurrentievermogen, de efficiëntie en de innovatiecapaciteit van de Europese technologische en industriële defensiebasis te bevorderen.]
4. Tenzij anders vermeld, hebben de in deze verordening gebruikte begrippen “Horizon Europa”, “het programma” en “specifiek programma” betrekking op aangelegenheden die enkel relevant zijn voor het in lid 2, punt a), bedoelde specifieke programma.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- 1) “onderzoeksinfrastructuren”: faciliteiten die middelen en diensten ter beschikking stellen voor de onderzoeksgemeenschappen om op hun gebied onderzoek te verrichten en innovatie te bevorderen, met inbegrip van de bijbehorende personele middelen, belangrijke uitrusting of groepen instrumenten; aan kennis gerelateerde faciliteiten zoals verzamelingen, archieven of infrastructuren voor wetenschappelijke gegevens; computersystemen, communicatienetwerken en elke andere unieke infrastructuur die openstaat voor externe gebruikers en van wezenlijk belang is om excellentie in O&I te bereiken; zij kunnen, waar dienstig, voor andere doelen dan onderzoek worden aangewend, bijvoorbeeld voor het geven van onderwijs of voor openbare dienstverlening en het kan om faciliteiten op één locatie of op meerdere locaties of om virtuele faciliteiten gaan;
- 2) “technologie-infrastructuren”: faciliteiten, uitrusting, capaciteiten en middelen die nodig zijn om technologie te ontwikkelen, te testen, op te schalen en te valideren, van pre concurrentiële toegepaste onderzoeksdiensten tot demonstratie en validering, waardoor acceptatie van technologische innovaties door de samenleving/de markt mogelijk wordt gemaakt en wordt versneld en waarbij het concurrentievermogen wordt bevorderd;
- 3) “niet-bankabel”: situatie waarin een juridische entiteit nog niet in staat is voldoende investeringen aan te trekken om haar bedrijfsplan volledig uit te voeren en internationaal te concurreren;

- 4) “gemengde financiering”: financiële steun in het kader van de Europese Innovatieraad (EIC), bestaande uit een combinatie van een subsidie en een investering in eigen vermogen of elke andere terugbetaalbare vorm van steun;
- 5) “diep tech”: een innovatie die het potentieel heeft transformatieve oplossingen te bieden en die gebaseerd is op de meest geavanceerde inzichten op het gebied van wetenschap, technologie en engineering;
- 6) “Europees partnerschap”: een initiatief, dat is opgezet met de vroege betrokkenheid van de lidstaten, waarbij de Unie zich er samen met particuliere en/of publieke partners toe verbindt samen de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van een activiteitenprogramma te ondersteunen, waarbij de kosten door alle partners worden gedeeld;
- 6a) “onderzoeksveiligheid”: het anticiperen op en beheren van risico’s in verband met: a) de ongewenste overdracht van cruciale kennis en technologie die van invloed kan zijn op de veiligheid van de Unie en haar lidstaten, bijvoorbeeld wanneer deze wordt gebruikt voor militaire of inlichtingendoeleinden in derde landen; b) kwaadwillige invloed op onderzoek, waarbij onderzoek door of vanuit derde landen kan worden geïnstrumentaliseerd om onder meer desinformatie te verspreiden of aan te zetten tot zelfcensuur onder studenten en onderzoekers, waarmee inbreuk wordt gemaakt op de academische vrijheid en de onderzoeksintegriteit in de Unie; c) ethische of integriteitsschendingen, wanneer kennis en technologie worden gebruikt om de waarden en grondrechten van de Unie, zoals vastgelegd in de Verdragen, te schenden of te ondermijnen.
- 7) “open toegang”: onlinetoegang tot resultaten die gratis wordt verstrekt;
- 8) “open wetenschap”: een benadering van het wetenschappelijk proces die de vroegtijdige en open uitwisseling van onderzoek, open toegang tot en verantwoord beheer van resultaten en maatregelen voor reproduceerbaarheid omvat, en waarbij burgers en eindgebruikers bij onderzoek en innovatie worden betrokken;
- 9) “precommerciële aanbesteding”: aanbesteding van onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten waarbij sprake is van een deling van de risico's en voordelen onder marktvoorwaarden, van een competitieve ontwikkeling in fasen en van een duidelijke scheiding tussen de aanbestede onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten en het gebruik van commerciële hoeveelheden eindproducten;

- 10) “aanbesteding van innovatieve oplossingen”: aanbestedingen waarbij de aanbesteders als initiërende klant fungeren voor innovatieve goederen of diensten die nog niet op grootschalige commerciële basis beschikbaar zijn, desgevallend met inbegrip van conformiteitstests;
- 11) “achtergrondinformatie”: alle gegevens, kennis of knowhow in welke vorm en van welke aard dan ook, materieel of immaterieel, met inbegrip van alle rechten zoals intellectuele-eigendomsrechten, die reeds in het bezit van de begunstigden waren voordat zij zich bij een bepaalde actie aansloten en die in een schriftelijke overeenkomst zijn vermeld als noodzakelijk voor de uitvoering van de actie of voor de valorisatie van de resultaten;
- 11a) “verspreiding”: het openbaar maken van de resultaten, anders dan voortvloeiend uit het beschermen of valoriseren van de resultaten, onder meer via wetenschappelijke publicaties via ongeacht welk kanaal;
- 12) “valorisatie”: het gebruik van resultaten bij andere activiteiten dan de activiteiten die onder de desbetreffende actie vallen, met inbegrip van commerciële toepassing en de omzetting van resultaten in producten, diensten, beleidsmaatregelen of maatschappelijke oplossingen die een bredere groep belanghebbenden en de samenleving in het algemeen tot voordeel strekken;
- 12a) “rechtvaardige en redelijke voorwaarden”: passende voorwaarden, met inbegrip van eventuele financiële voorwaarden of voorwaarden inzake royaltyvrije toegang, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke omstandigheden van het verzoek om toegang;
- 13) “internationale Europese onderzoeksorganisatie”: een internationale organisatie waarvan het merendeel van de leden lidstaten of met het programma geassocieerde derde landen zijn, waarvan het hoofddoel de bevordering van de wetenschappelijke en technologische samenwerking in Europa is;
- 14) “juridische entiteit met winst oogmerk”: een juridische entiteit die op grond van haar rechtsvorm een winst oogmerk heeft of die wettelijk of statutair als doel heeft winst uit te keren aan haar aandeelhouders of afzonderlijke leden;

- 15) “kleine en middelgrote ondernemingen” of “kmo’s”: kleine, middelgrote of micro-ondernemingen in de zin van de bijlage bij Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie¹⁴;
- 16) “kleine midcap”: een kleine midcaponderneming als omschreven in punt 2 van de bijlage bij Aanbeveling (EU) 2025/1099 van de Commissie¹⁵;
- 16a) “werkprogramma”: door de Commissie goedgekeurd document voor de uitvoering van het specifieke programma overeenkomstig artikel 18 van Besluit XXX, of een door een financieringsorgaan aangenomen document dat inhoudelijk en structureel gelijkwaardig is;
- 17) “resultaten”: alle materiële of immateriële uitkomsten van een bepaalde actie, bijvoorbeeld gegevens, kennis of knowhow in welke vorm en van welke aard dan ook en ongeacht of deze kunnen worden beschermd, alsook alle daaraan verbonden rechten en verplichtingen, met inbegrip van intellectuele-eigendomsrechten;
- 18) “actie van de ERC voor grensverleggend onderzoek”: een belangrijke door de hoofdonderzoeker geleide onderzoeksactie die wordt georganiseerd door een of meer door de Europese Onderzoeksraad (European Research Council – ERC) gefinancierde begunstigden;
- 18a) “onderzoeks- en innovatieactiviteit”: een actie die gericht is op het ontwikkelen van nieuwe kennis of het verkennen van de haalbaarheid van nieuwe of verbeterde technologieën, producten, procedés, diensten of oplossingen. Hierbij kan het onder meer gaan om fundamenteel en toegepast onderzoek, technologische ontwikkeling en integratie;
- 19) “onderzoeks- en opleidingsactie”: een actie gericht op het verbeteren van de vaardigheden, kennis en loopbaanvooruitzichten van onderzoekers, waarbij mobiliteit tussen landen, sectoren of disciplines wordt bevorderd, zoals in het kader van de component “Marie Skłodowska-Curie-acties” (MSCA's);

¹⁴ Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PB L 124 van 20.5.2003, blz. 36).

¹⁵ Aanbeveling (EU) 2025/1099 van de Commissie van 21 mei 2025 betreffende de definitie van kleine midcapondernemingen (PB L, 2025/1099, 28.5.2025, blz. 1).

- 20) “coördinatie- en ondersteuningsactie”: een actie die bijdraagt aan de doelstellingen van het programma, met uitzondering van onderzoeks- en innovatieactiviteiten (O&I-activiteiten), behalve in het kader van de component “Verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie” van deel IV (Europese Onderzoeksruiimte), alsmede bottom-up coördinatie zonder medefinanciering van onderzoeksactiviteiten door de Unie, waardoor juridische entiteiten uit de lidstaten en met het programma geassocieerde derde landen kunnen samenwerken om de EOR te versterken;
- 21) “indirecte acties”: activiteiten in verband met O&I waaraan de Unie financiële steun verleent en die door deelnemers worden ondernomen;
- 22) “directe acties”: activiteiten in verband met O&I die door de Commissie via het JRC worden ondernomen;
- 23) “innovatie-ecosysteem”: een ecosysteem dat organisaties samenbrengt en waarvan de functionele doelstelling is mogelijkheden te bieden voor onderzoeks- en technologische ontwikkeling en innovatie, met inbegrip van betrekkingen tussen materiële middelen (zoals fondsen, uitrusting en faciliteiten, waaronder onderzoeks- en technologie-infrastructuren), institutionele entiteiten (zoals instellingen voor hoger onderwijs en ondersteunende diensten, onderzoeks- en technologie-organisaties, ondernemingen, investeerders – onder wie verschaffers van durfkapitaal – en financiële intermediairs) en nationale, regionale en lokale beleidsvormings- en financieringsentiteiten;
- 24) “kennisdriehoek”: netwerken tussen onderwijsinstellingen, onderzoeksorganisaties en het bedrijfsleven met als doel onderzoek en innovatie-ecosystemen te ondersteunen die zich richten op het creëren van een innovatiepijplijn van het eerste idee voor een innovatie tot onderwijs op het gebied van ondernemerschap, het oprichten van start-ups en de groei van scale-ups.

Doelstellingen van het programma

1. Het programma heeft tot doel de wetenschappelijke en technologische basis van de EU te versterken door middel van onderzoek en innovatie van topkwaliteit op basis van open concurrentie, hetgeen de welvaart, het concurrentievermogen, de soevereiniteit en de veerkracht van de Unie en haar lidstaten ondersteunt, wetenschappelijke, technologische, economische en maatschappelijke impact heeft en een antwoord biedt op Europese en mondiale uitdagingen, in synergie met de algemene en specifieke doelstellingen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen.
2. De specifieke doelstellingen van het programma zijn:
 - ontwikkelen, promoten en bevorderen van wetenschappelijke en technologische excellentie om het creëren en verspreiden van hoogwaardige kennis, vaardigheden, technologieën en innovatieve oplossingen te ondersteunen;
 - ondersteunen van de oprichting van de Europese Onderzoeksruimte (EOR) en het pact voor onderzoek en innovatie in Europa in het kader van het EOR en bijdragen tot de afstemming van EU-, nationale en regionale beleidsmaatregelen, prioriteiten en investeringen om een pan-Europees onderzoek- en innovatie-ecosysteem tot stand te brengen;
 - ondersteunen van de opleiding en mobiliteit van onderzoekers om op alle niveaus talent aan te trekken en te behouden, aantrekkelijke onderzoeksloopbanen te bevorderen, braincirculation aan te moedigen en braindrain tegen te gaan;
 - bevorderen van onderzoek en innovatie en kennisdeling en -valorisatie in samenwerkingsverband in de hele EU, waarbij terdege rekening wordt gehouden met de risico's in verband met onderzoeksveiligheid;
 - stimuleren van open en veilige internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie;
 - verkleinen van de nationale en regionale verschillen op het gebied van onderzoeks- en innovatiecapaciteit en vaardigheden door onderzoek- en innovatie-ecosystemen te versterken;

- verbeteren van de positie van de Unie op het gebied van onderzoek en innovatie, met bijzondere aandacht voor strategische technologieën en disruptieve innovatie, en de verspreiding van innovatieve oplossingen vergemakkelijken om het concurrentievermogen te bevorderen en Europese en wereldwijde maatschappelijke uitdagingen aan te pakken;
- verminderen van risico's en aantrekken van meer particuliere financiering voor onderzoek en innovatie, met name ter ondersteuning van deep tech en het opschalen van innovatieve start-ups en kmo's;
- bevorderen van de publieke en private investeringen in onderzoek en innovatie in de lidstaten, en zo te komen tot een situatie waarin ten minste 3 % van het bruto binnenlands product (bbp) van de Unie aan onderzoek en ontwikkeling wordt uitgegeven.

2 bis. De specifieke doelstellingen van het in artikel 1, lid 2, punt b), van deze verordening bedoelde specifieke programma zijn het versterken van het concurrentievermogen, de efficiëntie en de veerkracht van de Europese technologische en industriële defensiebasis door gezamenlijke maatregelen voor onderzoek en ontwikkeling te ondersteunen en innovatie en technologisch leiderschap te bevorderen.

Artikel 4

Structuur van het programma

1. [Voor het in artikel 1, lid 2, bedoelde specifieke programma bestaat het programma uit de volgende onderdelen, die bijdragen aan de in artikel 3 vermelde algemene en specifieke doelstellingen en tot de beleidsterreinen van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen]]:
 - a) pijler I “Wetenschappelijke excellentie”, met de volgende componenten:
 - i) de Europese Onderzoeksraad (ERC);
 - ii) de Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA's);
 - iii) Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC).

- b) pijler II “Concurrentievermogen en samenleving”, met de volgende componenten:
 - i) “Concurrentievermogen”, met onderzoeks- en innovatieactiviteiten die bijdragen tot de doelstellingen van specifieke activiteiten van de beleidsterreinen van het Europees Fonds voor concurrentievermogen:
 - 1) gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk IV (Schone transitie en industriële decarbonisatie) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
 - 2) gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk V (Gezondheid, biotechnologie, landbouw en bio-economie) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
 - 3) gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk VI (Digitaal leiderschap) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
 - 4) gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk VII (Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
 - ii) “Samenleving”, met gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten die gericht zijn op het sturen van maatschappelijke en culturele uitdagingen en transformaties en op het ondersteunen van empirisch onderbouwde beleidsvorming voor toekomstgerichte, veerkrachtige samenlevingen.
- c) pijler III “Innovatie”, met de volgende componenten:
 - i) de Europese Innovatieraad (EIC);
 - ii) Europese innovatie-ecosystemen, met inbegrip van activiteiten ter bevordering van de integratie van de kennisdriehoek (hoger onderwijs, onderzoek en innovatie, en het bedrijfsleven) in de hele Unie.

- d) pijler IV “Europese Onderzoeksruijnte”, met de volgende componenten:
- i) Europese Onderzoeksruijnte;
 - ii) onderzoeks- en technologie-infrastructuren;
 - iii) verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie.

Artikel 5

Horizontale beginselen

Het programma:

- a) zorgt voor een multidisciplinaire aanpak en waar passend voor de opname van de sociale en geesteswetenschappen in het programma. In kader van het programma worden specifieke oproepen tot indienen van voorstellen gedaan voor onderwerpen in verband met sociale en geesteswetenschappen;
- b) bevordert wetenschappelijke kennis en draagt bij tot de totstandbrenging van onderbouwd, doeltreffend en responsief overheidsbeleid in de hele Unie en daarbuiten.
- ba) bestrijkt de onderzoeks- en innovatiewaardeketen en maakt een sterk raakvlak met het Europees Fonds voor concurrentievermogen mogelijk om het gebruik en de toepassing van onderzoeks- en innovatieresultaten te bevorderen;
- c) stimuleert openwetenschapspraktijken, onder meer door te zorgen voor open toegang tot zowel collegiaal getoetste wetenschappelijke publicaties van resultaten als onderzoeksgegevens en andere resultaten, volgens het beginsel “zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig” en in overeenstemming met de FAIR-beginselen, alsook door de Europese openwetenschapscloud uit te breiden en te consolideren als de Europese ruimte voor onderzoeksgegevens;
- ca) maakt de opschaling van brede en gediversifieerde samenwerking in de hele Unie, onder meer tussen Europese onderzoekers, innovatoren en bedrijven, mogelijk en bevordert deze teneinde bij te dragen tot sterkere interconnectie en samenwerkingsbanden tussen nationale onderzoeks- en innovatie-ecosystemen, voortbouwend op de pan-Europese pool van talent en capaciteiten, waarbij braincirculation wordt gestimuleerd en gevestigde en opkomende excellentie wordt samengebracht;

- caa) volgt een benadering van ontwerp voor tweeërlei gebruik door middel van specifieke oproepen die uitsluitend gericht zijn op technologieën voor tweeërlei gebruik, terwijl in het kader van open oproepen ook activiteiten voor tweeërlei gebruik kunnen worden ondersteund;
- cb) handhaaft de onderzoeksveiligheid door te anticiperen op risico's zoals ongewenste overdracht van kritieke technologie, resultaten en kennis, kwaadwillige invloed op onderzoek en ethische of integriteitsschendingen en die risico's te beheren;
- cc) zorgt voor administratieve vereenvoudiging en lastenverlichting voor aanvragers en begunstigden;
- cca) zorgt ervoor dat de beoordeling van de voorstellen gebeurt op professionele competente, transparante en neutrale wijze waarbij de hoge normen en de kwaliteit van het evaluatiesysteem, efficiëntie en uitvoerbaarheid worden gewaarborgd;
- cd) ondersteunt de bevordering van gelijke kansen voor alle belanghebbenden op het gebied van onderzoek en innovatie in de Unie;
- ce) zorgt standaard voor gendergelijkheid, met inbegrip van de integratie van de genderdimensie in met O&I verband houdende onderwerpen in alle fasen van de onderzoekscyclus;
- cf) zorgt voor strategische synergieën tussen de pijlers en hun componenten;
- cg) wordt uitgevoerd in synergie met andere programma's van de Unie en, in voorkomend geval, nationale en regionale programma's, waarbij administratieve vereenvoudiging wordt gewaarborgd;
- ch) vergemakkelijkt de deelname van alle soorten belanghebbenden, met name nieuwkomers en nieuwe doelgroepen, aan het programma, met name via de NCP's, die kunnen interageren met relevante ondersteuningsstructuren in het kader van andere programma's van de Unie.

[Artikel 6

Begroting

1. De indicatieve financiële middelen voor het programma voor de periode van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2034 bedragen 175 002 000 000 EUR in lopende prijzen.

2. De indicatieve verdeling van het in lid 1 van dit artikel bedoelde bedrag voor het in artikel 1, lid 2, punt a), bedoelde specifieke programma is als volgt:
- a) 44 079 000 000 EUR voor deel I (Wetenschappelijke excellentie), waarvan 2 600 000 000 EUR voor niet-nucleaire directe acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC);
 - b) 75 876 000 000 EUR voor deel II (Concurrentievermogen en samenleving), waarvan:
 - i. 68 270 000 000 EUR voor “Concurrentievermogen”, waarvan:
 - 25 331 000 000 EUR voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk IV (Schone transitie en industriële decarbonisatie) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
 - 19 650 000 000 EUR voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk V (Gezondheid, biotechnologie, landbouw en bio-economie) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
 - 16 854 000 000 EUR voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk VI (Digitaal leiderschap) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
 - 6 435 000 000 EUR voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van hoofdstuk VII (Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart) van het Europees Fonds voor concurrentievermogen;
 - ii. 7 606 000 000 EUR voor “Samenleving”;
 - c) 38 785 000 000 EUR voor deel III (Innovatie);
 - d) 16 262 000 000 EUR voor deel IV (Europese Onderzoeksruimte), waarvan 5 387 000 000 EUR voor verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie.

3. Het in lid 1 van dit artikel bedoelde bedrag en de bedragen van de in artikel 7 bedoelde aanvullende middelen kunnen ook worden gebruikt voor technische en administratieve bijstand voor de uitvoering van het programma, zoals voorbereidings-, monitoring-, controle-, audit- en evaluatieactiviteiten, informatietechnologiesystemen en -platforms, informatie- en communicatieactiviteiten, met inbegrip van institutionele communicatie over de politieke prioriteiten van de Unie, en alle andere uitgaven gerelateerd aan technische en administratieve bijstand of personeel die de Commissie doet voor het beheer van het programma.
4. Indien dat nodig is voor het beheer van acties die op 31 december 2034 nog niet zijn voltooid, kunnen ook na 2034 nog kredieten in de begroting van de Unie worden opgenomen ter dekking van de uitgaven die nodig zijn voor het beheer van acties die aan het einde van het programma nog niet zijn voltooid.
5. Vastleggingen in de begroting voor acties waarvan de uitvoering zich over meer dan één begrotingsjaar uitstrekt, mogen in jaartranches over meerdere jaren worden verdeeld.]

Artikel 7

Aanvullende middelen

1. Lidstaten, instellingen, organen en agentschappen van de Unie, derde landen, internationale organisaties, internationale financiële instellingen of andere derde partijen kunnen aanvullende financiële of niet-financiële bijdragen aan het programma leveren. Aanvullende financiële bijdragen vormen externe bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 2, punt a), d) of e), of artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Op verzoek van de lidstaten kunnen de aan hen in gedeeld beheer toegewezen middelen ter beschikking worden gesteld aan het programma. De Commissie voert die middelen op directe of indirecte wijze uit overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt a) of c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Zij vormen een aanvulling op het in artikel 6, lid 1, van deze verordening bedoelde bedrag. Deze middelen worden gebruikt ten voordele van de betrokken lidstaat. Indien de Commissie geen juridische verbintenis in direct of indirect beheer is aangegaan voor aldus ter beschikking van het programma gestelde aanvullende bedragen, kunnen de overeenkomstige niet-vastgelegde bedragen op verzoek van de betrokken lidstaat weer naar een of meer respectieve bronprogramma's worden overgedragen.

Artikel 8

Alternatieve, gecombineerde en cumulatieve financiering

1. Het programma wordt uitgevoerd in synergie met andere programma's van de Unie. Een actie die een bijdrage van de Unie van een ander programma heeft ontvangen, kan ook een bijdrage in het kader van dit programma ontvangen. De regels van het desbetreffende programma van de Unie zijn van toepassing op de overeenkomstige bijdrage of er kan één reeks regels op alle bijdragen worden toegepast en één juridische verbintenis worden aangegaan. Indien de bijdrage van de Unie op subsidiabele kosten is gebaseerd, mag de cumulatieve steun uit de Uniebegroting niet hoger zijn dan de totale subsidiabele kosten van de actie en kan deze op pro-ratabasis worden berekend overeenkomstig de documenten waarin de steunvoorwaarden zijn vastgesteld.

2. Toekenningsprocedures in het kader van het programma moeten gezamenlijk worden uitgevoerd in direct of indirect beheer met lidstaten, instellingen, organen en instanties van de Unie, derde landen, internationale organisaties, internationale financiële instellingen, of andere derde partijen, op voorwaarde dat de bescherming van de financiële belangen van de Unie wordt gewaarborgd. Dergelijke procedures zijn aan één reeks regels onderworpen en leiden tot de sluiting van één juridische verbintenis. Daartoe kunnen de partners bij de gezamenlijke toekenningsprocedure middelen ter beschikking stellen van het programma overeenkomstig artikel 7 van deze verordening, of kunnen zij worden belast met de uitvoering van de toekenningsprocedure, indien van toepassing overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Vertegenwoordigers van de partners bij de gezamenlijke toekenningsprocedure kunnen ook lid zijn van het evaluatiecomité als bedoeld in artikel 153, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.
3. Een excellentiekeurmerk kan worden toegekend voor voorstellen die voortvloeien uit in het werkprogramma gespecificeerde oproepen en aan de volgende voorwaarden voldoen:
 - a) zij zijn beoordeeld na een oproep tot het indienen van voorstellen in het kader van het programma, en
 - b) zij voldoen aan de minimale kwaliteitseisen van die oproep tot het indienen van voorstellen, en
 - c) zij zijn uitsluitend vanwege budgettaire beperkingen niet gefinancierd in het kader van die oproep tot het indienen van voorstellen.
4. Acties die een keurmerk hebben gekregen kunnen andere financiering van de Unie of financiering van de lidstaten ontvangen.

Met het programma geassocieerde derde landen

1. Het programma staat open voor volledige of gedeeltelijke associatie van de volgende derde landen aan het programma, overeenkomstig de beginselen van artikel 3 die ook van toepassing zijn op:
 - a) landen van de Europese Vrijhandelsassociatie die lid zijn van de Europese Economische Ruimte, overeenkomstig de voorwaarden die zijn vastgelegd in de Overeenkomst betreffende Europese Economische Ruimte, en Europese microstaten (Andorra, Monaco, San Marino en Vaticaanstad), overeenkomstig de voorwaarden die zijn vastgesteld in de desbetreffende overeenkomsten;
 - b) toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten, in overeenstemming met de algemene beginselen en algemene voorwaarden voor deelname van die landen aan programma's van de Unie zoals vastgesteld in de desbetreffende kaderovereenkomsten, protocollen en besluiten van de Associatieraad of in soortgelijke overeenkomsten, en in overeenstemming met de specifieke voorwaarden die zijn vastgesteld in overeenkomsten tussen de Unie en die landen;
 - c) landen die onder het Europees nabuurschapsbeleid vallen, in overeenstemming met de algemene beginselen en algemene voorwaarden voor deelname van die landen aan programma's van de Unie zoals vastgesteld in de desbetreffende kaderovereenkomsten, protocollen en besluiten van de Associatieraad of in soortgelijke overeenkomsten, en in overeenstemming met de specifieke voorwaarden die zijn vastgesteld in overeenkomsten tussen de Unie en die landen;
 - d) andere derde landen, overeenkomstig de voorwaarden die zijn vastgelegd in een specifieke internationale overeenkomst betreffende de deelname van het derde land aan programma's van de Unie.
2. In de in lid 1 bedoelde overeenkomsten voor deelname aan het programma:
 - a) wordt gezorgd voor een billijk evenwicht tussen de bijdragen van en de voordelen voor het derde land dat aan het programma deelneemt;

- b) worden de voorwaarden voor deelname aan het programma vastgesteld, met inbegrip van de berekening van de financiële bijdragen voor deelname aan het programma, die bestaan uit een operationele bijdrage en een vergoeding voor deelname, en van de algemene administratieve kosten van het programma;
 - c) wordt het derde land geen beslissingsbevoegdheid in het programma verleend;
 - d) worden de rechten van de Unie gewaarborgd om voor een goed financieel beheer te zorgen en haar financiële belangen te beschermen;
 - e) wordt in voorkomend geval gezorgd voor bescherming van de belangen van de Unie op het gebied van veiligheid en openbare orde.
3. Voor de toepassing van lid 2, punt d), verleent het derde land de krachtens Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 vereiste rechten en toegang, en waarborgt het dat besluiten welke voor natuurlijke of rechtspersonen, met uitzondering van de staten, een geldelijke verplichting inhouden in de zin van artikel 299 VWEU, alsook arresten en beschikkingen van het Hof van Justitie van de Europese Unie, executoriale titel vormen.
4. Voor de toepassing van lid 1, punt d), is associatie of gedeeltelijke associatie van andere derde landen alleen mogelijk als zij aan alle volgende criteria voldoen:
- a) zij beschikken over goede capaciteiten op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie;
 - b) zij hechten aan een op regels gebaseerde open markteconomie, met inbegrip van een rechtvaardige en billijke benadering inzake intellectuele-eigendomsrechten en eerbiediging van de mensenrechten, ondersteund door democratische instellingen;
 - c) zij bevorderen actief beleid ter verbetering van het economische en sociale welzijn van de burgers.

5. Bij het bepalen van de reikwijdte van de associatie van elk derde land met het programma wordt rekening gehouden met de mensenrechten en de naleving van het toepasselijke Unie- en internationaal recht, en wordt er een analyse uitgevoerd van de risico's, met name risico's voor de openbare orde en veiligheid van de Unie op relevante beleidsterreinen, met inbegrip van economische en onderzoeksveiligheid, en met de voordelen en de bredere doelstelling van het stimuleren van economische groei en het concurrentievermogen van de Unie door middel van onderzoek en innovatie. Bijgevolg kunnen derde landen, met uitzondering van EER-leden, toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten, overeenkomstig deze verordening of de associatieovereenkomst zelf van delen van het programma worden uitgesloten.
6. De associatieovereenkomst tot vaststelling van de voorwaarden voor deelname aan het programma voorziet, voor zover mogelijk, in de wederzijdse deelname van in de Unie gevestigde juridische entiteiten aan soortgelijke programma's van met het programma geassocieerde derde landen overeenkomstig de in die programma's vastgestelde voorwaarden.
7. De voorwaarden voor de vaststelling van de hoogte van de in lid 2, punt b), bedoelde financiële bijdragen zorgen voor een periodieke automatische correctie van eventuele aanzienlijke onevenwichtigheden in vergelijking met het bedrag dat in het geassocieerde land gevestigde entiteiten door deelname aan het programma ontvangen, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten van het beheer, de uitvoering en het functioneren van het programma. Bij de toewijzing van de financiële bijdragen wordt per programmaonderdeel de mate van deelname van de juridische entiteiten uit met het programma geassocieerde derde landen in aanmerking genomen.
- 7a. De Commissie verstrekt het programmacomité, in overeenstemming met de informatie die via de jaarlijkse begrotingsprocedure wordt verstrekt, informatie over de financiële bijdragen van met het programma geassocieerde derde landen en de toewijzingen daarvan aan de verschillende componenten van het programma.

Uitvoering en vormen van Uniefinanciering

1. Het programma wordt overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 uitgevoerd, in direct beheer of in indirect beheer met organen als bedoeld in artikel 62, lid 1, punt c), van die verordening.
2. Financiering door de Unie kan worden verstrekt via toekenningsprocedures in elke vorm overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, met name door middel van subsidies, prijzen, aanbestedingen, niet-financiële schenkingen, en financieringsinstrumenten. Subsidies zijn de voornaamste vormen van steun in het kader van het programma.
3. [Met uitzondering van financieringsinstrumenten in het kader van de EIC/het EIC-fonds, wordt steun van de Unie, indien verstrekt in de vorm van een begrotingsgarantie of een financieringsinstrument, ook indien gecombineerd met niet-terugbetaalbare steun in het kader van een blendingverrichting, enkel verstrekt via het InvestEU-instrument van het Europees Fonds voor concurrentievermogen en uitgevoerd overeenkomstig de toepasselijke regels van het InvestEU-instrument van het Europees Fonds voor concurrentievermogen door middel van de daartoe gesloten bijdrage- of garantie-overeenkomsten. Indien het programma gebruikmaakt van het InvestEU-instrument van het EFC, voorziet het in de voorziening voor de begrotingsgarantie en de financiering ten behoeve van financieringsinstrumenten, ook wanneer gecombineerd met niet-terugbetaalbare steun in de vorm van een blendingverrichting.]
4. Indien financiering door de Unie wordt verstrekt in de vorm van een subsidie, kan de financiering in voorkomend geval worden verstrekt als niet aan kosten gekoppelde financiering of als vereenvoudigde kostenopties, met name vaste bedragen en eenheidskosten voor personeel, overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Financiering mag in de vorm van terugbetaling van daadwerkelijke subsidiabele kosten op grond van specifieke kenmerken of doelstellingen van een actie. Wanneer het nodig is andere financieringsbronnen, waaronder mede-investeringen met nationale middelen die onder de staatssteunregels vallen, mogelijk te maken, wordt de financiering verstrekt in de vorm van terugbetaling van de daadwerkelijke subsidiabele kosten of vereenvoudigde kostenopties.

5. Voor de toepassing van artikel 153, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 bestaat het evaluatiecomité geheel of, in naar behoren gemotiveerde gevallen, gedeeltelijk uit onafhankelijke externe deskundigen. In het geval van een coördinatie- en ondersteuningsacties kan het evaluatiecomité, in naar behoren gemotiveerde gevallen, volledig bestaan uit vertegenwoordigers van instellingen of organen van de Unie als bedoeld in artikel 153 van het Financieel Reglement.

Artikel 11

Europese partnerschappen

1. Indien nodig om de doelstellingen van artikel 3 te verwezenlijken, kunnen activiteiten in het kader van deze verordening op een transparante wijze worden uitgevoerd via Europese partnerschappen. Deze partnerschappen worden enkel opgezet indien de gewenste doelstellingen niet kunnen worden verwezenlijkt door het optreden van de Unie alleen en nauwere samenwerking tussen de EU en andere partners, met inbegrip van nationale, regionale en/of particuliere actoren, nodig is. De gebieden waarop de Europese partnerschappen betrekken hebben, worden vastgesteld op basis van richtsnoeren van de Raad of, indien van toepassing, door zijn adviesorganen. Er wordt gestreefd naar samenhang en, in voorkomend geval, synergieën met andere programma's van de Unie, met name het Europees Fonds voor concurrentievermogen.
- 1a. Europese partnerschappen:
- a) zijn gebaseerd op een memorandum van overeenstemming en worden, in geval van financiële bijdragen van andere partners dan de Unie, aangevuld met een contractuele regeling tussen de Unie en de partners. Deze partnerschappen worden uitgevoerd door middel van acties in het kader van de desbetreffende werkprogramma's van Horizon Europa en/of het Europees Fonds voor concurrentievermogen; of

- b) worden in naar behoren gemotiveerde gevallen uitgevoerd door taken tot uitvoering van de begroting van een of meer financieringsprogramma's van de Unie toe te vertrouwen aan organen die zijn opgericht op grond van de artikelen 185 of 187 VWEU, overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. De in artikel 187 VWEU bedoelde organen worden opgericht bij een enkele oprichtingshandeling ter waarborging van geharmoniseerde regels. Partnerschappen uit hoofde van artikel 185 VWEU worden opgezet door middel van specifieke handelingen.

2. Voor elk partnerschap wordt in het memorandum van overeenstemming, dat wordt aangevuld met een contractuele regeling in geval van financiële bijdragen van andere partners dan de Unie, of in de oprichtingsakte het volgende bepaald:

- a) de te bereiken doelstellingen en mijlpalen;
- a) de te behalen resultaten, die duidelijk, meetbaar en tijdgebonden moeten zijn;
- b) één reeks rapportage- en monitoringsvereisten, met inbegrip van de kernprestatie- en impactindicatoren;
- c) de bijbehorende financiële verbintenissen en/of bijdragen in natura van alle partners;
- d) governanceregelingen met een mechanisme voor alle partners om overleg te plegen en overeenstemming te bereiken over de programmering en activiteiten van de partnerschappen, met inbegrip van bepalingen om hun stemrechten en adequate vertegenwoordiging te waarborgen;
- da) de tussen de partners overeengekomen strategische agenda voor onderzoek en innovatie (SRIA) met een gedetailleerde beschrijving van de thematische prioriteiten en verwachte wetenschappelijke en sociaal-economische effecten, alsook een routekaart van geplande activiteiten voor de gehele looptijd van het partnerschap. Indien de partnerschappen marktintroductieactiviteiten en -trajecten ontwikkelen, bevat de SRIA een tussen de partners overeengekomen uitrolagenda.

- 3a. Voor op grond van lid 1 bis, punt a), opgezette Europese partnerschappen neemt de steun van de Unie de vorm aan van bijdragen aan acties die in het kader van Horizon Europa voor O&I-activiteiten worden uitgevoerd. Deze bijdragen zijn bedoeld als hefboom voor de maximale bijdrage van andere partners. Andere programma's van de Unie kunnen bijdragen aan andere activiteiten, zoals het Europees Fonds voor concurrentievermogen voor uitrolactiviteiten.
- 3aa. Voor op grond van lid 1 bis, punt a), opgezette Europese partnerschappen verstrekt de Unie een financiële bijdrage uit Horizon Europa voor O&I-activiteiten. Andere programma's van de Unie kunnen bijdragen aan andere activiteiten, zoals het Europees Fonds voor concurrentievermogen voor uitrolactiviteiten. De totale bijdrage van de Unie en van de andere partners dan de Unie stemt overeen. In de enkele basishandeling voor gemeenschappelijke ondernemingen als bedoeld in artikel 187 VWEU en de desbetreffende oprichtingshandeling voor initiatieven als bedoeld in artikel 185 VWEU worden de nadere regels voor de bijdrage van alle partners vastgesteld.
- 3b. De bijdragen van andere partners dan de Unie nemen de vorm aan van:
- a) financiële bijdragen aan de operationele en administratieve begroting van het initiatief, met inbegrip van de financiering door de lidstaten van de in de respectieve lidstaat gevestigde deelnemers aan de acties in het kader van het initiatief;
 - b) bijdragen in natura ter financiering van de kosten van hun eigen projectdeelname in het kader van het initiatief.
- 3ba. De betrokken steunverlenende autoriteiten van de Unie of andere met de uitvoering van de begroting belaste instanties beheren enkelvoudige toekenningsprocedures, met inbegrip van procedures voor oproepen, evaluatie, selectie en monitoring, waarbij zij zorgen voor vereenvoudiging en transparantie. De lidstaten zijn verantwoordelijk voor hun financiële bijdragen overeenkomstig hun toepasselijke nationale regels en procedures, waarbij zij zorgen voor vereenvoudiging en geharmoniseerde uitvoering.

5. Europese partnerschappen:

- a) worden vastgesteld en overeengekomen in nauwe samenwerking met de lidstaten en, in voorkomend geval, in overleg met de particuliere sector;
- b) worden opgezet om uitdagingen aan te pakken waarvoor een kritische massa aan middelen nodig is en die vereisen dat actoren een uniforme en gecoördineerde aanpak volgen, zowel wat programmering als uitvoering betreft;
- ba) worden alleen opgezet in gevallen waarin de beoogde doelstellingen niet kunnen worden verwezenlijkt door enkel het optreden van de Unie of andere vormen van steun in het kader van het programma;
- c) zijn afgestemd op de strategische prioriteiten van de Unie en helpen bij de uitvoering van belangrijke beleidsmaatregelen en -initiatieven van de Unie die een aanvulling vormen op die van de lidstaten;
- d) worden geselecteerd via een transparant, open en concurrerend proces op basis van een reeks kwantificeerbare levenscycluscriteria en een sterke portefeuillebenadering, wat resulteert in een coherente en complementaire portefeuille van een beperkt aantal Europese partnerschappen;
- e) zijn gebaseerd op indicatieve voorafgaande langetermijntoezeggingen en vervolgens op formele toezeggingen van alle partners om financieel of, in voorkomend geval, in natura bij te dragen aan de middelen van het Europees partnerschap op een manier die harmonisatie en standaardisering van de uitvoering stimuleert;
- ea) zorgen ervoor dat zij voortdurend openstaan voor alle soorten partners van elke omvang in de gehele waardeketen en in alle disciplines;
- f) vereisen een duidelijke levenscyclusbenadering, met inbegrip van een vooraf opgesteld plan voor de uitvoering van het initiatief met een strategie voor het uitfasen van Uniefinanciering;
- fa) streven naar synergieën met andere financieringsinstrumenten van de Unie, met name met het EFC, om overlappingsen en dubbel werk te voorkomen en in plaats daarvan voor toegevoegde waarde te zorgen en een maximaal effect te bereiken.

- 5a. Maximaal [X%] van de begroting in pijler II wordt toegewezen aan Europese partnerschappen.
7. Alle andere partners dan de Unie maken informatie openbaar over de structuur, het lidmaatschap en de activiteiten die in het kader van het partnerschap worden ontwikkeld. In gevallen waarin partnerschappen worden gesloten met representatieve organisaties en verenigingen, wordt regelmatig informatie over hun lidmaatschap verstrekt.

Hoofdstuk II

Wetenschap op topniveau

Artikel 12

Europese Onderzoeksraad

1. De Europese Onderzoeksraad (ERC) verstrekt aantrekkelijke en flexibele financiering om getalenteerde en creatieve individuele onderzoekers, met de nadruk op beginnende onderzoekers, en hun teams in staat te stellen de meest veelbelovende richtingen op de wetenschappelijke grensgebieden te verkennen, ongeacht hun nationaliteit en land van herkomst en op basis van concurrentie waarbij alleen het criterium van excellentie geldt.
2. De ERC trekt de meest getalenteerde onderzoekers uit de hele wereld aan en draagt er derhalve aan bij dat de Unie een wereldwijd toonaangevend centrum voor onderzoek en innovatie wordt.

Artikel 13

Marie Skłodowska-Curie-acties

1. De Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA's) bevorderen en ondersteunen alle stadia van de onderzoeksloopbaan, met bijzondere nadruk op beginnende onderzoekers, de ontwikkeling van vaardigheden, en de mobiliteit van onderzoekers uit de hele wereld, waarbij onderzoekspersoneel ook uitwisselingsmogelijkheden krijgt, met inachtneming van veiligheidsoverwegingen. Met de MSCA's wordt bottom-uponderzoek van topkwaliteit bevorderd, worden wetenschappelijke toptalenten aangetrokken en behouden, en worden duurzame en aantrekkelijke onderzoeksloopbanen in de Unie ondersteund om zo de wetenschappelijke excellentie in de Unie te vergroten, hetgeen bijdraagt tot het concurrentievermogen op het gebied van onderzoek en innovatie.

2. Met de MSCA's wordt financiering verleend voor uitmuntende doctoraatsnetwerken, postdoc-beurzen en uitwisselingen van O&I-personeel, alsmede ondersteuningsmechanismen ter bevordering van duurzame loopbanen met het oog op het aantrekken en behouden van de meest veelbelovende talenten. Er wordt sterk de nadruk gelegd op internationale, intersectorale en interdisciplinaire samenwerking en op wetenschapsvoorlichting. De financiering ondersteunt baanbrekend onderzoek en is gericht op het ontwikkelen van onderzoekstalent, met gerichte steun voor beginnende onderzoekers. Zij draagt bij tot de positionering van de Unie als toonaangevende bestemming voor zowel Europese als niet-Europese onderzoekers.

Artikel 14

Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek

1. Het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC) verstrekt onafhankelijke, empirisch onderbouwde kennis en wetenschap ter ondersteuning van het EU-beleid en, in voorkomend geval, de lidstaten om een positief effect op de samenleving te sorteren. Dit gebeurt door middel van directe acties van het JRC en door middel van deelname van het JRC aan indirecte acties. Hoofdstuk II, titel II, is niet van toepassing op directe acties. [In afwijking van artikel 21, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kan het JRC ontvangsten of bedragen die voortvloeien uit de onderzoeksactiviteiten van het JRC (bijvoorbeeld octrooien, licenties enz.) opnieuw gebruiken.]

Hoofdstuk III

Concurrentievermogen en samenleving

Artikel 15

Gezamenlijk onderzoek en gezamenlijke innovatie

1. Gezamenlijk onderzoek en gezamenlijke innovatie ondersteunen het opzetten van transnationale onderzoeks- en innovatieactiviteiten van topkwaliteit, waarbij entiteiten uit verschillende sectoren en disciplines, met inbegrip van sociale en geesteswetenschappen, worden samengebracht om bij te dragen tot het behalen, het ontwikkelen en het snel verspreiden van hoogwaardige resultaten ten behoeve van de strategische prioriteiten en de waarden van de Unie.

2. De gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten worden op evenwichtige wijze uitgevoerd tussen lagere en hogere niveaus van technologische gereedheid, zodat de hele onderzoeks- en innovatiewaardeketen wordt bestreken als aanvulling op de activiteiten in het kader van het EFC.
- 2a. De gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten zorgen voor een evenwichtige verhouding tussen bottom-upacties en vooraf vastgestelde onderwerpen met betrekking tot strategische gebieden om tegelijkertijd creativiteit in de hand te werken en onderzoek en innovatie aan te sturen. De beschrijvingen van de onderwerpen zijn eenvoudig en de verwachte resultaten en gevolgen zijn duidelijk geformuleerd waarbij overbodige details over specifieke methoden worden vermeden, hetgeen een open en concurrerend proces bevordert en aanvragers meer vrijheid biedt om verschillende benaderingen te bepalen teneinde de relevante O&I-doelstellingen te bereiken.
3. Onder de component “Concurrentievermogen” van pijler II ondersteunt dit programma de gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten van de EFC-beleidsterreinen ter versterking van het concurrentievermogen van de Unie (de hoofdstukken IV tot en met VII van Verordening (EU) XXX Europees Fonds voor concurrentievermogen).
- 3a. De Commissie voert de gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten onder de component “Concurrentievermogen” van pijler II uit in een specifiek deel van de krachtens artikel 15, 1a, [EFC] vastgestelde werkprogramma’s.
4. Onder de component “Samenleving” van pijler II ondersteunt dit programma gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten die niet onder de component “Concurrentievermogen” vallen en die erop gericht zijn tot innovatieve oplossingen te komen en de empirische basis te versterken om een maatschappelijke transformatie mogelijk te maken in overeenstemming met de doelen en waarden van de Unie, met inbegrip van de rechtsstaat en de grondrechten.
- 4a. De Commissie voert de gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten onder de component “Samenleving” van pijler II uit in de krachtens artikel 4, lid 2, [SP10] vastgestelde werkprogramma’s.

- 4b. De componenten “Concurrentievermogen” en “Samenleving” worden op coherente wijze ontwikkeld om ervoor te zorgen dat ze elkaar wederzijds versterken en een naadloze dekking te waarborgen van het onderzoeks- en innovatielandschap ten behoeve van een sterke en veerkrachtige Unie.
6. In het kader van pijler II van dit programma wordt tot 2030 steun verleend aan het onderdeel onderzoek en innovatie van de EU-missies die zijn ingesteld bij artikel 8 van Verordening (EU) 2021/695. Steun voor onderzoeks- en innovatieactiviteiten uit hoofde van de faciliteit voor het Nieuw Europees Bauhaus (NEB) in het kader van Horizon Europa gaat gepaard met maatregelen die gericht zijn op uitrol in het kader van andere programma’s van de Unie.

Hoofdstuk IV

Innovatie

Artikel 16

De Europese Innovatieraad (EIC)

1. Deeptech- en disruptieve innovaties worden door de EIC geïdentificeerd, ontwikkeld en opgeschaald. Er wordt steun verleend wanneer deeptechstart-ups en -scale-ups met een hoog risico nog niet voldoende zijn gegroeid om marktgebaseerde steun te ontvangen. De EIC wordt voornamelijk uitgevoerd door middel van open bottom-up-oproepen tot het indienen van voorstellen, waarbij wordt gezorgd voor een evenwichtige portefeuille van acties op verschillende thematische gebieden. Dit wordt aangevuld met oproepen gericht op specifieke thema’s of uitdagingen op gebieden van mogelijk strategisch belang, in nauwe coördinatie en synergie met de beleidsterreinen van het EFC, hetgeen voor wederzijdse complementariteit zorgt en overlappingsen vermijdt, met name het InvestEU-instrument van het EFC.
2. De EIC verleent de volgende soorten steun voor acties met een hoog risico:
 - a) Pathfinder-subsidies voor risicovol onderzoek, met name beginnend onderzoek, proof of concept en prototyping;
 - b) Transition-subsidies voor de ontwikkeling van trajecten voor commerciële ontwikkeling van onderzoeksresultaten, waaronder de oprichting van spin-offs en start-ups;

- c) gemengde financiering of uitsluitend investeringssteun vanuit de Accelerator voor de ontwikkeling van afzonderlijke bedrijven en het op de markt brengen van hun innovaties;
 - d) stimulansen voor afnemers om deeptech- en disruptieve innovaties te testen en aan eerste klanten te helpen;
 - e) bedrijfsacceleratiediensten ter aanvulling van de EIC-financiering door, in aanvulling op en coördinatie met de in hoofdstuk III van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] bedoelde projectadvisering, toegang te bieden tot deeptechexpertise, het gebruik van onderzoeks- en technologie-infrastructuren, begeleiding en advies, en netwerken van en contacten met investeerders, afnemers, het bedrijfsleven en andere innovatiepartners.
3. De in lid 2 genoemde soorten steun worden flexibel gecombineerd in EIC-uitdagingen die worden ontwikkeld en gecontroleerd door EIC-programmabeheerders. EIC-uitdagingen worden uitgevoerd aan de hand van een portefeuillebenadering waarbij acties worden geselecteerd op basis van hun complementariteit om zo vastgestelde doelstellingen te verwezenlijken en een wisselwerking te bewerkstelligen. Dit gebeurt onder toezicht van EIC-programmabeheerders, in voorkomend geval met het advies van onafhankelijke externe deskundigen, teneinde een flexibele aanpak te bieden die inspeelt op de snelle ontwikkelingen op het gebied van technologie en beleid, met een mandaat om slecht presterende projecten bij te sturen of stop te zetten, met inbegrip van trapsgewijze financiering, te zorgen voor een snelle omschakeling tussen instrumenten, en contacten met eindgebruikers en klanten te faciliteren. Het programmacomité wordt in dergelijke gevallen naar behoren en tijdig in kennis gesteld.
4. Alle EIC-investeringssteun wordt uitgevoerd door middel van een of meer specifieke investeringsinstrumenten die zijn opgezet overeenkomstig het recht van een lidstaat (het EIC-fonds). Het EIC-fonds wordt zodanig gestructureerd dat het andere overheids- of particuliere investeerders kan aantrekken om het hefboomeffect van de bijdrage van de Unie te vergroten.

5. De EIC kan innovatie op het gebied van kritieke deep tech, met name defensietoepassingen, ondersteunen in nauwe coördinatie met het beleidsterrein “Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart” van het EFC. In dergelijke gevallen zijn de artikelen 50 en 51 van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] van toepassing. Die ondersteuning wordt verleend na specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen en bedraagt niet meer dan [X %] van de totale begroting van pijler III. Naast de bepalingen in lid 3 worden bij op defensietoepassingen gerichte EIC-uitdagingen de in het kader van het EFC-beleidsterrein [“Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart”] bepaalde prioriteiten gevolgd, en wordt met die prioriteiten rekening gehouden in de portefeuilleoverwegingen. Het programmacomité in zijn samenstelling voor [“Veerkracht en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart”] wordt op de hoogte gehouden van de uitvoering van EIC-steun voor defensietoepassingen.

Artikel 17

Europese innovatie-ecosystemen

1. Het programma ondersteunt activiteiten rond strategische prioriteiten om concurrerende, solide, verbonden en transnationale innovatie-ecosystemen op te zetten en te versterken, randvoorwaarden mogelijk te maken en te verbeteren, en te helpen dit op Europese schaal te verwezenlijken, in samenwerking en coördinatie met nationale en regionale autoriteiten. Die activiteiten staan open voor alle betrokken belanghebbenden om profijt te trekken van hechte sector-, discipline- en grensoverschrijdende samenwerking. Er wordt gestreefd naar synergieën met andere delen van dit programma, waaronder hechte samenwerking met andere acties, en andere Unie-, nationale en regionale programma's teneinde aan te zetten tot innovatie door kennis, wederzijds leren en technologieoverdracht en marktacceptatie te bevorderen, en door te helpen vanuit de wetenschap in de Unie een dynamischer ondernemingsklimaat tot stand te brengen.
2. Het programma ondersteunt activiteiten, waaronder die van KIG's van het EIT, ter bevordering van de integratie van de kennisdriehoek (hogere onderwijs, onderzoek en innovatie, en het bedrijfsleven) in de hele Unie.

Hoofdstuk V

Europese Onderzoeksruimte

Artikel 18

Europese Onderzoeksruimte

1. Het doel van de Europese Onderzoeksruimte (EOR) is één onbegrensde markt voor onderzoek, innovatie en technologie in de hele Unie tot stand te brengen waarin onderzoekers, wetenschappelijke kennis en technologie vrij circuleren. Het programma zorgt voor de doeltreffende bevordering en bescherming van alle waarden en beginselen van de EOR en het pact voor onderzoek en innovatie in Europa. Het bevordert verdere afstemming tussen het Uniebeleid, nationaal beleid en regionaal beleid op het gebied van onderzoek en innovatie.

Artikel 18a

Onderzoeks- en technologie-infrastructuren

De financiering van de onderzoeks- en technologie-infrastructuren draagt ertoe bij dat de Unie wordt voorzien van een sterk, samenhangend en verbonden ecosysteem van duurzame faciliteiten en diensten van wereldklasse, voortbouwend op prioritaire pan-Europese infrastructuur en aanvullende geavanceerde nationale en regionale capaciteiten. Financieringsinstrumenten van de Unie die in het kader van dit programma beschikbaar zijn, worden in voorkomend geval gebruikt in synergie met andere Unieprogramma's, met name met het Europees Fonds voor concurrentievermogen, en andere financieringsbronnen. Het programma kan een bijdrage leveren van maximaal 20 % van de kosten voor de bouw of ingrijpende modernisering van onderzoeks- en technologie-infrastructuren van wereldklasse die voor de Unie van belang zijn indien investeringen nodig zijn die de capaciteit van afzonderlijke particuliere of publieke actoren overstijgen. Maximaal [X %] van de totale begroting van pijler IV wordt gebruikt als bijdrage aan de kosten voor de bouw of ingrijpende modernisering van onderzoeks- en technologie-infrastructuren. De bijdrage bedraagt telkens maximaal [X %] van de totale begroting van pijler IV. De gebieden voor ondersteuning van de kosten voor de bouw of ingrijpende modernisering van onderzoeks- en technologie-infrastructuren worden bepaald op basis van richtsnoeren die worden verstrekt in de Raad of, indien van toepassing, door zijn adviesorganen, en zijn gebaseerd op de werkzaamheden van het Europees Strategieforum voor onderzoeksinfrastructuren (ESFRI) en elk ander strategisch forum voor technologie-infrastructuren.

Artikel 19

Verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie

1. [Voor de financiering van de in lid 5, punten a) en b), bedoelde acties zijn de “verbredingslanden” Bulgarije, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Polen, Roemenië, Slowakije en Tsjechië.
2. Voor de financiering van de in lid 5, punt b), bedoelde acties zijn de “transitielanden” Cyprus, Estland, Griekenland, Malta, Portugal en Slovenië.]

3. Met uitzondering van de Europese samenwerking inzake wetenschap en technologie (COST) mogen enkel juridische entiteiten die in verbredingslanden of transitielanden gevestigd zijn als coördinator optreden in het kader van de component “Verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie” van het deel “Versterking van de EOR” van het programma. Juridische entiteiten die op permanente basis opereren in ultraperifere gebieden in de zin van artikel 349 VWEU komen als coördinator in het kader van deze component ook in aanmerking voor ondersteuning van onderzoeks- en innovatie-activiteiten in ultraperifere gebieden en zijn onderworpen aan dezelfde regels die op grond van dit artikel voor verbredingslanden gelden, met uitzondering van lid 7.
4. Voor geassocieerde landen komen juridische entiteiten uit de lijst van in aanmerking komende landen, zoals vastgesteld op basis van een indicator en gepubliceerd in het werkprogramma, volledig in aanmerking als coördinator in het kader van deze component.
5. “Verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie” omvat:
 - a) maatregelen voor capaciteitsopbouw;
 - b) maatregelen ter ondersteuning van: - de integratie en het leiderschap van de EOR; - kennisvalorisatie; - het tegengaan van braindrain; - specifieke nationale contactpunten (NCP's); - COST; - de vooruitgang van verbredings- en transitielanden in de richting van een soepele uitfasering.
- 5a. Maatregelen waarvan de waarde bij het nastreven van verbredingsdoelstellingen is aangetoond, zoals Teaming, EOR-leerstoelen en de pre-Accelerator van de EIC, worden voortgezet en verder ontwikkeld, en er worden nieuwe maatregelen vastgesteld, waaronder maatregelen om de deelname van onderzoekers uit verbredings- en transitielanden aan de ERC-oproepen te vergroten. Bestaande en nieuwe maatregelen moeten zorgen voor het ontwerp van een samenhangend pakket maatregelen dat in staat is de voortgang en de veranderende aard van O&I-ecosystemen van verbredings- en transitielanden te ondersteunen.

6. De component “Verbreiding van de deelname en verspreiding van excellentie” van het programma staat verbredings- en transitielanden bij om hun O&O-systemen verder te ontwikkelen, hun deelname aan alle delen van het programma te vergroten, en een brede geografische dekking te bevorderen bij samenwerkingsprojecten van topkwaliteit. De maatregelen in het kader van deze component bevorderen aanhoudende opwaartse convergentie op het gebied van onderzoek en innovatie, voortbouwend op de vooruitgang die door de verbredings- en transitielanden is geboekt met het oog op hun verdere vooruitgang. Die inspanningen gaan gepaard met evenredige maatregelen van de lidstaten. Deze component faciliteert tevens wederzijds leren tussen coördinatoren van binnen het programma gefinancierde acties en staat juridische entiteiten uit transitielanden bij om hun ervaring te delen ten behoeve van coördinatoren uit verbredingslanden.
7. [Vanaf 2030 is de toegang tot maatregelen voor capaciteitsopbouw beperkt tot de verbredingslanden die hun reële uitgaven voor overheidsinvesteringen in onderzoek en ontwikkeling in het laatste bekende jaar ten opzichte van het voorgaande jaar hebben verhoogd.]

Titel II

Regels inzake deelname en verspreiding

Hoofdstuk I

Algemene bepalingen

Artikel 20

Regels voor het EFC

1. [Artikel 10, leden 2 en 3, inzake EU-voorkeur], artikel 13 inzake toepassing van de regels voor gerubriceerde informatie en gevoelige informatie [en artikel 20 inzake versnelde en gerichte actie voor concurrentievermogen van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen]] gelden voor de toepassing van deze verordening, tenzij anders bepaald in deze verordening.

Subsidiabiliteit

1. Ter ondersteuning van de verwezenlijking van de overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 in artikel 3 vastgestelde algemene en specifieke doelstellingen, worden subsidiabiliteitscriteria vastgesteld, die op alle toekenningsprocedures in het kader van het programma van toepassing zijn.
 - 1a. Alle juridische entiteiten, ongeacht hun plaats van vestiging en inclusief juridische entiteiten uit niet-geassocieerde derde landen of internationale organisaties, kunnen deelnemen aan acties in het kader van het programma, op voorwaarde dat voldaan is aan de bij deze verordening vastgestelde voorwaarden en aan alle voorwaarden in het werkprogramma.
2. Bij toekenningsprocedures in direct en indirect beheer kunnen een of meer van de volgende categorieën juridische entiteiten in aanmerking komen voor steun van de Unie:
 - a) entiteiten die zijn gevestigd in een lidstaat;
 - b) entiteiten die zijn gevestigd in een met het programma geassocieerd derde land;
 - c) entiteiten die zijn gevestigd in een niet met het programma geassocieerd land met lage tot middeninkomens of, bij wijze van uitzondering, in een ander niet met het programma geassocieerd derde land dat is genoemd in het door de Commissie vastgestelde werkprogramma;
 - d) in een niet met het programma geassocieerde derde land gevestigde entiteiten indien de financiering van die entiteiten essentieel is voor de uitvoering van de actie en bijdraagt tot de in artikel 3 vastgelegde doelstellingen.

3. Tenzij in het werkprogramma in naar behoren gemotiveerde gevallen anders is bepaald, moeten juridische entiteiten om in aanmerking te komen voor deelname aan subsidieacties een consortium vormen dat als begunstigden ten minste drie van elkaar onafhankelijke juridische entiteiten omvat die elk als volgt in verschillende landen zijn gevestigd:
 - a) ten minste twee juridische entiteiten zijn in verschillende lidstaten gevestigd, en
 - b) ten minste één andere juridische entiteit is in een andere lidstaat of een met het programma geassocieerd derde land gevestigd.
4. Acties van de ERC voor grensverleggend onderzoek, EIC-acties, MSCA's en acties die gedeeltelijk bestaan uit of voornamelijk gericht zijn op de uitvoering van precommerciële aanbestedingen of de aanbesteding van innovatieve oplossingen, kunnen worden uitgevoerd door een of meer juridische entiteiten, mits een van die juridische entiteiten gevestigd is in een lidstaat of een met het programma geassocieerd derde land.
5. Coördinatie- en ondersteuningsacties kunnen worden uitgevoerd door een of meer juridische entiteiten, die gevestigd kunnen zijn in een lidstaat, een met het programma geassocieerd derde land of, in naar behoren gemotiveerde uitzonderlijke gevallen, in een niet met het programma geassocieerd derde land.
6. Overeenkomstig artikel 136 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 zijn om veiligheidsredenen subsidiabiliteitsbeperkingen van toepassing op leveranciers met een hoog risico, overeenkomstig het Unierecht.
7. Internationale Europese onderzoeksorganisaties en krachtens het Unierecht opgerichte juridische entiteiten worden geacht te zijn gevestigd in een andere lidstaat dan die waarin andere aan de actie deelnemende juridische entiteiten zijn gevestigd.

8. In het geval van acties van de ERC voor grensverleggend onderzoek, onderzoeks- en opleidingsacties en indien aldus bepaald in het werkprogramma en de oproepen tot het indienen van voorstellen, worden internationale organisaties met hoofdkantoor in een lidstaat of een met het programma geassocieerd derde land geacht te zijn gevestigd in die lidstaat of dat met het programma geassocieerd derde land. Voor andere delen van het programma worden andere internationale organisaties dan internationale Europese onderzoeksorganisaties geacht te zijn gevestigd in een niet met het programma geassocieerd derde land, tenzij in het werkprogramma of de oproep tot het indienen van voorstellen anders is bepaald.
9. In aanvulling op artikel 168, leden 2 en 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kunnen niet met het programma geassocieerde derde landen als bedoeld in artikel 9, lid 1, en internationale organisaties, indien relevant, ook deelnemen aan en gebruikmaken van alle aanbestedingsmechanismen als bedoeld in artikel 168, leden 2 en 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. De regels die voor de lidstaten gelden, zijn van overeenkomstige toepassing op met het programma geassocieerde deelnemende derde landen en internationale organisaties.
10. Bij toekenningsprocedures komen de volgende activiteiten niet in aanmerking voor financiering:
 - a) activiteiten die verboden zijn op grond van het Unierecht, het toepasselijk internationaal recht of het nationaal recht in alle lidstaten. Er wordt in een lidstaat geen financiering verstrekt voor een onderzoeks-, technologische of demonstratieactiviteit die in de betrokken lidstaat verboden is;
 - aa) activiteiten die reeds volledig uit andere EU-, nationale en regionale publieke fondsen of particuliere bronnen worden gefinancierd, met uitzondering van bijdragen van de Unie in het kader van de in artikel 8, lid 1, bedoelde acties;
 - b) activiteiten die gericht zijn op het klonen van mensen voor voortplantingsdoeleinden;
 - c) activiteiten bedoeld om het genetisch erfgoed van mensen te wijzigen waardoor dergelijke wijzigingen erfelijk zouden kunnen worden, met uitzondering van onderzoek naar de behandeling van kanker van de gonaden;

- d) activiteiten bedoeld om menselijke embryo's te produceren, uitsluitend ten behoeve van activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie of ten behoeve van het verkrijgen van stamcellen, onder meer via overdracht van de celkern van somatische cellen.
- 10a. Onderzoek naar menselijke stamcellen, zowel van volwassenen als van embryo's, mag worden gefinancierd, afhankelijk van zowel de inhoud van het wetenschappelijke voorstel als het wetgevingskader van de betrokken lidstaten.
11. Naast de in artikel 132 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 vermelde redenen, wordt in toekenningsprocedures en de daaruit voortvloeiende juridische verbintenissen voorzien in de mogelijkheid de actie te beëindigen wanneer de doelstellingen van de actie waarschijnlijk niet of niet binnen de vastgestelde termijnen worden verwezenlijkt. Alvorens te besluiten een actie te beëindigen, voert de Commissie een procedure op tegenspraak met de coördinator van de actie, waarbij, in voorkomend geval, een beroep wordt gedaan op onafhankelijke externe deskundigen. Het programmacomité wordt in kennis gesteld van dergelijke gevallen.
- 12a. Waar passend en naar behoren gemotiveerd, kunnen in het werkprogramma in het licht van de in artikel 3 van deze verordening geformuleerde doelstellingen meer gedetailleerde subsidiabiliteitscriteria worden opgenomen.

Artikel 21 bis

Onderzoeksveiligheid

1. De in het kader van dit programma uitgevoerde acties moeten in overeenstemming zijn met het toepasselijke Unierecht, met inbegrip van de bepalingen inzake veiligheid, uitvoercontrole en maatregelen tegen ongeoorloofde kennis- en technologieoverdracht, teneinde de bescherming van de strategische belangen, de veiligheid en de openbare orde van de Unie en haar lidstaten te waarborgen.

- 1a. Om de onderzoeksveiligheid te waarborgen en in overeenstemming met artikel 10, lid 3, EFC, kunnen in het werkprogramma, indien passend en naar behoren gemotiveerd, subsidiabiliteitsbeperkingen worden vastgelegd overeenkomstig artikel 136 van het [Financieel Reglement] om rekening te houden met specifieke beleidsbehoeften of de aard en doelstellingen van de actie. Om uitzonderlijke redenen kan er in het programma sprake zijn van beperkingen op uitvoerende bestuursstructuren en eigendoms- en zeggenschapsbeperkingen die de deelname van alle of bepaalde entiteiten beperken tot entiteiten met een uitvoerende bestuursstructuur, alsmede in eigendom en onder zeggenschap van natuurlijke of rechtspersonen, die gevestigd zijn in de lidstaten en eventueel in andere in aanmerking komende landen; Elke beperking van de deelname van in geassocieerde EER-landen gevestigde juridische entiteiten moet in overeenstemming zijn met de voorwaarden van de Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte.
- 1b. De Commissie voorziet in een adequaat kader en passende procedures, richtsnoeren en ondersteuning teneinde een consistente, evenredige en doeltreffende toepassing van de vereisten inzake onderzoeksveiligheid in alle fasen van de uitvoering van het programma te waarborgen, met inbegrip van, indien passend, een zelfbeoordeling van de beveiliging en een initieel beveiligingsbeheerplan waarin eventuele beveiligingsproblemen van de aanvrager in kaart worden gebracht.
3. Waar passend onderwerpen de Commissie of het betreffende financieringsorgaan voorstellen en acties waarbij de veiligheid in het geding is aan een beoordeling van de onderzoeksveiligheid, toetsingsprocedures en controles.
4. Juridische entiteiten die aan een actie deelnemen, nemen, waar nodig, gedurende de volledige projectlevenscyclus evenredige maatregelen op het gebied van onderzoeksveiligheid. Acties die niet aan de veiligheidsvoorschriften in dit artikel voldoen, kunnen te allen tijde worden verworpen of beëindigd.

Ethiek en onderzoeksintegriteit

1. De uitgevoerde acties moeten voldoen aan:
 - a) het toepasselijke Unie-, nationaal en internationaal recht, met inbegrip van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de aanvullende protocollen daarbij;
 - b) ethische beginselen, met inbegrip van de hoogste normen op het gebied van onderzoeksintegriteit.
2. Voor in het werkprogramma opgenomen toekenningsprocedures moeten juridische entiteiten die aan een actie deelnemen aan alle volgende vereisten voldoen:
 - a) zij verstrekken een ethische zelfbeoordeling met betrekking tot de doelstelling, uitvoering en waarschijnlijke effecten van de activiteiten, waaronder een bevestiging en beschrijving van de naleving van lid 1;
 - b) zij verstrekken een bevestiging dat de activiteiten in overeenstemming zullen zijn met i) de Europese Gedragscode voor Wetenschappelijke Integriteit, en ii) de mondiale gedragscode voor billijke onderzoekspartnerschappen, en dat geen van financiering uitgesloten activiteiten zullen worden verricht;
 - c) zij verstrekken, in het geval van buiten de Unie verrichte activiteiten, een bevestiging dat dezelfde activiteiten zouden zijn toegestaan in een lidstaat;
 - d) zij verstrekken, in het geval van activiteiten waarbij menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt, waar van toepassing, nadere bijzonderheden betreffende de toestemmings- en toezichtmaatregelen die de bevoegde instanties van de betrokken lidstaten nemen, alsmede betreffende de ethische goedkeuringen die vóór de aanvang van de relevante activiteiten moeten worden verkregen;
 - e) zij vragen alle goedkeuringen of andere verplichte documenten aan bij de bevoegde nationale of lokale ethische commissies of andere organen, zoals gegevens-beschermingsautoriteiten, vóór de aanvang van de relevante activiteiten, houden die documenten bij en bezorgen deze op verzoek aan de Commissie of het betrokken uitvoeringsorgaan.

Hoofdstuk II

Subsidies

Artikel 23

Oproepen tot het indienen van voorstellen

- 1. Voor alle acties wordt de inhoud van de oproepen tot het indienen van voorstellen opgenomen in het werkprogramma.
- 1. Een oproep tot het indienen van voorstellen is niet vereist voor coördinatie- en ondersteuningsacties die:
 - a) door in het werkprogramma genoemde juridische entiteiten moeten worden uitgevoerd, en
 - b) overeenkomstig artikel 198, punt e), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 niet binnen het toepassingsgebied voor een oproep tot het indienen van voorstellen vallen.
- 2. In het werkprogramma worden de oproepen tot het indienen van voorstellen vermeld in het kader waarvan een excellentiekeurmerk kan worden toegekend. Informatie met betrekking tot de aanvraag en de evaluatie kan worden gedeeld met de betrokken financieringsinstanties op voorwaarde dat er vertrouwelijkheidsovereenkomsten worden gesloten en tenzij de aanvrager uitdrukkelijk bezwaar maakt.
- 2a. Om de aanvraagprocedure voor begunstigden, met name in pijler II, te vereenvoudigen, passen de Commissie en andere financieringsorganen waar nodig een indienings- en evaluatieprocedure in twee stappen toe. In voorkomend geval kunnen tijdens de eerste evaluatiefase geanonimiseerde voorstellen worden beoordeeld.

Artikel 24

Financiële draagkracht van aanvragers

- 1. Naast de in artikel 201, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 genoemde uitzonderingen wordt de financiële draagkracht van de coördinator enkel geverifieerd indien de aangevraagde financiering van de Unie voor de actie 1 000 000 EUR of meer bedraagt.

2. Niettegenstaande lid 1 en indien er twijfel bestaat over de financiële draagkracht van een aanvrager, of indien er een hoger risico is vanwege deelname aan verscheidene lopende acties die door O&I-programma's van de Unie worden gefinancierd, wordt ook de financiële draagkracht van andere aanvragers of van coördinatoren geverifieerd, zelfs wanneer de gevraagde financiering onder de in lid 1 bedoelde drempelwaarde blijft.
3. Indien de financiële draagkracht structureel wordt gewaarborgd door een andere juridische entiteit, wordt de financiële draagkracht van die andere juridische entiteit geverifieerd.
4. Ingeval de financiële draagkracht van een aanvrager gering is kan als voorwaarde voor de deelname van de aanvrager worden verlangd dat hij of zij een verklaring inzake de hoofdelijke aansprakelijkheid van een verbonden entiteit overlegt.
5. De bijdrage aan het in artikel 30 bedoelde onderlingeverzekeringsmechanisme wordt beschouwd als een toereikende garantie overeenkomstig artikel 155 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Er wordt geen aanvullende garantie of zekerheid van de begunstigden aanvaard, noch aan hen opgelegd.

[Artikel 25

Toekennings- en selectiecriteria

1. Een voorstel wordt geëvalueerd aan de hand van de volgende toekenningscriteria:
 - a) excellentie;
 - b) effect;
 - c) kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering.

In het werkprogramma worden nadere details verstrekt over de toepassing van de in lid 1 bedoelde toekenningscriteria.

2. In afwijking van lid 1 is alleen het in punt a) van dat lid bedoelde excellentiecriteria van toepassing op evaluaties in het kader van grensverleggende onderzoeksacties van de ERC en onderzoeks- en opleidingsacties.]

Artikel 26

Subsidietoekenningstermijn

1. In afwijking van artikel 197, lid 2, eerste alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 zijn de volgende termijnen van toepassing:
 - a) voor het in kennis stellen van alle aanvragers van de uitkomst van de evaluatie van hun aanvraag, ten hoogste vijf maanden na de uiterste datum voor de indiening van volledige voorstellen;
 - b) voor het ondertekenen van de subsidieovereenkomsten met de aanvragers, ten hoogste zeven maanden na de uiterste datum voor de indiening van volledige voorstellen.
2. Zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de evaluatie- en toekenningsprocedure kunnen in het werkprogramma kortere termijnen worden vastgesteld dan die waarin lid 1 voorziet.
3. Naast de uitzonderingen van artikel 197, lid 2, tweede alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, kunnen de in artikel 1 van dit artikel bedoelde termijnen worden overschreden voor ERC-acties, acties die steun ontvangen uit verschillende componenten van dit programma of uit andere programma's van de Unie, en wanneer acties worden onderworpen aan een ethische beoordeling, een beveiligingscontrole of beoordelingen ter bescherming van het concurrentievermogen van de Unie, met inbegrip van haar strategische activa en belangen.

[Artikel 27

Financieringspercentages

1. Per actie is één enkel financieringspercentage van toepassing op alle activiteiten die uit die actie worden gefinancierd. Het maximumpercentage per actie wordt vastgelegd in het werkprogramma.

2. Tot 100 % van de totale subsidiabele kosten van een actie in het kader van het programma kunnen worden vergoed; in geval van juridische entiteiten met winstoogmerk kan maximaal 70 % van de totale subsidiabele kosten kunnen worden vergoed. Bij wijze van uitzondering kunnen kmo's tot 100 % van de totale subsidiabele kosten vergoed krijgen.]

Artikel 28

Indirecte kosten

1. De indirecte subsidiabele kosten bedragen 25 % van de totale directe subsidiabele kosten, exclusief directe subsidiabele kosten voor uitbesteding, financiële steun aan derden en eenheidskosten of vaste bedragen die indirecte kosten omvatten. In voorkomend geval worden in eenheidskosten of vaste bedragen opgenomen indirecte kosten berekend aan de hand van het in de vorige zin bedoelde vaste percentage, met uitzondering van eenheidskosten voor intern gefactureerde goederen en diensten; die worden berekend op basis van de werkelijke kosten, overeenkomstig de gangbare kostenberekeningsmethode van de begunstigden.
2. Niettegenstaande lid 1 en indien het werkprogramma daarin voorziet, kunnen indirecte kosten echter in de vorm van een vast bedrag of op basis van eenheidskosten worden gedeclareerd.

Artikel 29

Subsidiabele kosten

1. In afwijking van artikel 193, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 zijn de kosten van in de vorm van bijdragen in natura door derden ter beschikking gestelde middelen subsidiabel tot maximaal het bedrag van de directe subsidiabele kosten van de derde partij.
2. In afwijking van artikel 195, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 worden inkomsten uit de valorisatie van de resultaten niet als ontvangsten van de actie aangemerkt.

- 2a. Voor MSCA's houdt de bijdrage van de Unie op passende wijze rekening met meerkosten voor de begunstigde in verband met moederschapsverlof, ouderschapsverlof, ziekteverlof, buitengewoon verlof of met de wijziging van de aanwervende gastorganisatie of een verandering in de gezinssituatie van de onderzoeker tijdens de looptijd van de subsidieovereenkomst.

Artikel 30

Onderlingeverzekeringsmechanisme

1. Hierbij wordt een mechanisme voor onderlinge verzekeringen ("het mechanisme") ingesteld ter vervanging en opvolging van het bij artikel 37 van Verordening (EU) 2021/695 ingestelde systeem. Het mechanisme dekt de risico's van het niet terugkrijgen van bedragen die bepaalde begunstigden van Horizon Europa onder direct en indirect beheer verschuldigd zijn, alsook bestaande risico's die op grond van artikel 37 van Verordening (EU) 2021/695 worden gedekt.
2. Het mechanisme wordt beheerd door de Unie, vertegenwoordigd door de Commissie, die optreedt als uitvoerend orgaan. De Commissie stelt door middel van een uitvoeringshandeling specifieke regels vast voor de werking van het mechanisme.
3. Begunstigden leveren een bijdrage van 5 % van de Uniefinanciering voor de actie. Op basis van transparante periodieke evaluaties kan de Commissie die bijdrage verhogen tot maximaal 8 % dan wel verlagen tot minder dan 5 %. De bijdrage wordt verrekend met de initiële voorfinanciering en terugbetaald bij betaling van het saldo aan de begunstigden. De bijdrage bedraagt niet meer dan het bedrag van de initiële voorfinanciering.
4. Eventuele financiële opbrengsten van het mechanisme en eventuele invorderingen vormen externe bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 voor het mechanisme. Indien de opbrengst ontoereikend is, intervenueert het mechanisme niet en vordert de subsidiërende autoriteit de bedragen rechtstreeks in.

5. Zodra alle subsidies waarvan het risico door het mechanisme wordt gedekt, zijn afgehandeld, kunnen eventuele in het mechanisme resterende bedragen door de Commissie worden ingevorderd en vormen deze externe bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, voor het programma of de opvolger daarvan.

Artikel 31

Eigendom van resultaten

1. Begunstigden zijn eigenaar van de door hen gegenereerde resultaten.
2. Twee of meer begunstigden hebben resultaten gezamenlijk in eigendom indien zij deze gezamenlijk hebben gegenereerd en het niet mogelijk is om:
 - a) de respectieve bijdrage van elk van de begunstigden vast te stellen, of
 - b) de resultaten van elkaar te scheiden bij het aanvragen van de bescherming ervan.

Zij komen schriftelijk de verdeling, en de voorwaarden voor de uitoefening, van het gezamenlijke eigendomsrecht overeen. Tenzij anders is overeengekomen, heeft elke gezamenlijke eigenaar het recht om niet-exclusieve licenties, zonder recht op sublicenties, aan derden te verlenen voor de valorisatie van de gezamenlijk in eigendom gehouden resultaten, indien de andere gezamenlijke eigenaren hiervan van tevoren in kennis worden gesteld en een billijke en redelijke vergoeding ontvangen. De gezamenlijke eigenaren kunnen schriftelijk overeenkomen dat een andere regeling dan gezamenlijke eigendom van toepassing is.

3. Indien bij de actie betrokken derden (met inbegrip van personeel) rechten hebben op de resultaten, zorgen de begunstigden ervoor dat die rechten kunnen worden uitgeoefend op een wijze die verenigbaar is met hun verplichtingen met betrekking tot die resultaten.
4. In naar behoren gemotiveerde gevallen kunnen in het werkprogramma of in de subsidieovereenkomst voorwaarden worden vastgelegd voor eigendomsoverdracht, met inbegrip van de vereiste om verplichtingen met betrekking tot de resultaten door te geven.

Verspreiding en valorisatie

1. Begunstigden beheren hun resultaten in overeenstemming met de verplichtingen die zijn vastgesteld in het werkprogramma of de subsidieovereenkomst. In het kader daarvan moeten de begunstigden:
 - a) hun resultaten beschermen indien dit gerechtvaardigd is, met name indien de resultaten commercieel potentieel hebben of belangrijk zijn voor de veiligheid;
 - b) toegang verlenen tot hun resultaten en achtergrondinformatie indien dat nodig is voor de uitvoering van actietaken of de valorisatie van resultaten;
 - c) alles in het werk stellen om hun resultaten direct of indirect te valoriseren, onder meer door middel van overdracht of licentieverlening; indien de resultaten niet binnen een bepaalde termijn worden gevaloriseerd, kan de Commissie instrumenten aanwijzen, bijvoorbeeld instrumenten ten behoeve van de in hoofdstuk III van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] vastgestelde valorisatiestrategie, die de betrokken begunstigden moeten gebruiken om de valorisatie van die resultaten te vergemakkelijken;
 - d) de resultaten zo spoedig mogelijk en op passende wijze openbaar maken, maar de vertrouwelijkheid waarborgen wanneer dat nodig is vanwege de bescherming van resultaten, veiligheidsoverwegingen of legitieme belangen;
 - e) openwetenschapspraktijken toepassen, onder meer door:
 - i) voor open toegang tot alle collegiaal getoetste wetenschappelijke publicaties over de resultaten te zorgen;
 - ii) de gegevens en andere resultaten in het kader van de actie verantwoord te beheren overeenkomstig de beginselen van vindbaarheid, toegankelijkheid, interoperabiliteit en herbruikbaarheid (“findability, accessibility, interoperability and reusability”, de FAIR-beginselen) en te zorgen voor open toegang daartoe, tenzij dat in strijd zou zijn met de toepasselijke wetgeving, legitieme belangen, met inbegrip van commerciële belangen, of andere beperkingen;

- f) tenzij in het werkprogramma anders is bepaald, een beheersplan voor hun resultaten, met inbegrip van gegevens, opstellen en dit regelmatig bijwerken;
- g) de volgende entiteiten royaltyvrije toegang verlenen tot hun resultaten om hun beleid of programma's te ontwikkelen, uit te voeren en te monitoren:
 - i) instellingen, organen of instanties van de Unie;
 - ii) nationale autoriteiten van de lidstaten, indien het werkprogramma of de subsidieovereenkomst daarin voorziet.

Artikel 33

Precommerciële aanbesteding en aanbesteding van innovatieve oplossingen

1. Subsidieacties kunnen gedeeltelijk bestaan uit of voornamelijk gericht zijn op precommerciële aanbestedingen of aanbestedingen van innovatieve oplossingen. Die aanbestedingen worden uitgevoerd door begunstigten die openbare of particuliere aanbesteders zijn.
2. De aanbestedingsprocedures:
 - a) indien zij worden uitgevoerd door openbare aanbesteders: moeten voldoen aan de mededingingsregels, de beginselen van transparantie, non-discriminatie, gelijke behandeling, goed financieel beheer, evenredigheid, de toepasselijke EU-regels voor het waarborgen van de strategische autonomie van de Unie en de sectorspecifieke regelgevingsvereisten van de Unie;
 - b) indien zij worden uitgevoerd door particuliere aanbesteders: moeten voldoen aan de beginselen van het VWEU, de mededingingsregels, de EU-regels voor het waarborgen van de strategische autonomie van de Unie en de sectorspecifieke regelgevingsvereisten van de Unie;
 - c) kunnen voorzien in de gunning van meerdere overeenkomsten binnen een en dezelfde procedure ("multiple sourcing");
 - d) moeten bepalen dat de overeenkomsten worden gegund aan de inschrijver(s) die de beste prijs-kwaliteitverhouding biedt (bieden), waarbij de afwezigheid van belangenconflicten wordt gewaarborgd.

3. In het geval van precommerciële aanbesteding kan de aanbestedingsprocedure worden versneld en kan zij de aankoop van pioniersoplossingen omvatten om de uitvoering te vereenvoudigen en te faciliteren.
4. Er kunnen specifieke voorwaarden gelden, onder meer met betrekking tot de plaats van uitvoering van de verworven diensten, leveringen of werken en in verband met de eigendom van de resultaten en de toegang daartoe. In het kader daarvan geldt voor precommerciële aanbestedingen het volgende:
 - a) de contractanten bezitten ten minste de intellectuele-eigendomsrechten van de door hen gegenereerde resultaten, terwijl de aanbesteders minstens royaltyvrije toegang moeten krijgen tot de resultaten voor eigen gebruik alsmede royaltyvrije toegang tot de resultaten voor hun huidige en toekomstige contractanten om de resultaten voor de aanbesteders te gebruiken;
 - b) in noodsituaties waarin de contractanten onvoldoende oplossingen kunnen bieden om aan de bredere vraag op de EU-markt te voldoen, mogen de aanbesteders derden het recht geven of van de contractanten eisen dat zij derden het recht geven om de resultaten voor de aanbesteder voor bredere markten, op niet-exclusieve basis en onder billijke en redelijke voorwaarden commercieel te gebruiken;
 - c) indien contractanten hun resultaten niet binnen een bepaalde termijn commercieel gebruiken of misbruik maken van hun resultaten op een manier die in strijd is met het algemeen belang, kunnen zij worden verplicht hun eigendom van de resultaten over te dragen aan de aanbesteders, overeenkomstig de aanbestedingsovereenkomst.
5. Aanbestedingsacties die door de Commissie of door uitvoeringsorganen worden uitgevoerd, kunnen de vorm aannemen van precommerciële aanbestedingen of openbare aanbestedingen van innovatieve oplossingen. Die aanbestedingen worden uitgevoerd door de Commissie of het desbetreffende uitvoeringsorgaan zelf, dan wel gezamenlijk met de aanbestedende diensten van lidstaten en met het programma geassocieerde derde landen.

Hoofdstuk III

Europese Innovatieraad

Artikel 34

Specifieke regels voor de Europese Innovatieraad

1. Overeenkomstig artikel 20, lid 2, punt a), i), van Verordening (EU) XXX [Europees Fonds voor concurrentievermogen] en zoals gespecificeerd in het werkprogramma, kunnen EIC-transitionsubsidies zonder oproep tot het indienen van voorstellen worden toegekend op aanbeveling van de programmabeheerder en na advies van de onafhankelijke externe deskundigen, met inachtneming van duidelijke en objectieve criteria, voor vervolgfianciering van resultaten van acties die in het kader van het programma en Verordening (EU) 695/2021 (de Horizon Europa-verordening) zijn gefinancierd.
2. Met de Accelerator van de EIC wordt alleen steun verleend aan individuele begunstigden en wordt alleen geïnvesteerd in ondernemingen die kmo's zijn, waaronder met name start-ups en scale-ups en, in naar behoren gemotiveerde gevallen, kleine midcaps.
3. Voorstellen voor EIC-Accelerator-acties kunnen worden ingediend door een of meer juridische entiteiten die voornemens zijn een mogelijke ontvanger op te richten of te ondersteunen met voorafgaande toestemming van die ontvanger. Indien de desbetreffende actie voor financiering wordt geselecteerd, wordt de subsidie- en investeringsovereenkomst alleen met die ontvanger ondertekend.
4. In het geval van acties op basis van gemengde financiering kan het voorkomen dat de begunstigde niet de onderneming is waarin wordt geïnvesteerd, wanneer laatstgenoemde de holdingmaatschappij of de moederonderneming van de begunstigde is.
5. Financieringsorganen die programma's van de Unie uitvoeren, of door de Commissie gecertificeerde nationale of regionale financieringsorganen of programma's kunnen rechtstreeks een voorstel indienen naar aanleiding van oproepen van EIC-Transition of EIC-Accelerator indien die voorstellen voortvloeien uit een projectevaluatie van een actie die door de gecertificeerde financieringsorganen en programma's is gefinancierd en waarvoor de voorwaarden van het EIC-werkprogramma (EIC-Plug In en EIC Fast Track) gelden.

6. Voor de EIC-Accelerator wordt het derde evaluatiecriterium van artikel 25, lid 1, vervangen door het risiconiveau van de actie, de kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering en de behoefte aan steun van de Unie.
7. Investeringsen worden gedaan in niet-bankabele ondernemingen en samen met andere particuliere investeerders. Indien dergelijke steun echter niet volledig in het kader van het Europees Fonds voor concurrentievermogen wordt verleend, of indien ondernemingen binnen de Unie geen particuliere mede-investeerders vinden of alleen buiten de EU bankabel zijn, kan in uitzonderlijke en naar behoren gemotiveerde gevallen steun voor die investeringen worden verleend om de strategische belangen van de Unie te beschermen.
8. In afwijking van artikel 212, lid 2, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 gelden de voorwaarden met betrekking tot economische levensvatbaarheid niet voor investeringsacties in het kader van de EIC-Accelerator.

In afwijking van artikel 212, lid 3, eerste, tweede en vierde alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 worden ontvangsten, terugbetalingen en terugvorderingen uit of van eigenvermogensacties van het EIC-fonds die op grond van deze verordening en de voorlopers ervan worden gefinancierd, gebruikt om steun van de Unie te verlenen voor eigenvermogensacties van het EIC-fonds. In afwijking van artikel 21, lid 3, punt f), en overeenkomstig artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, vormen die middelen externe bestemmingsontvangsten voor dit programma.

9. Indien meetbare mijlpalen niet worden gehaald of indien de begunstigde de investeringssteun weigert zonder dat naar behoren te motiveren, worden acties op basis van gemengde financiering opgeschort, gewijzigd, of, indien naar behoren gemotiveerd, beëindigd.
10. Bij wijze van uitzondering kan het EIC-fonds alleen in een van de twee volgende gevallen vervolginvesteringen toekennen:
 - a) indien dat nodig is om de strategische activa, belangen of veiligheid van de Unie te beschermen; of
 - b) indien latere financieringsrondes zonder vervolginvesteringen van de EIC niet door zouden gaan of onder aanzienlijk minder gunstige voorwaarden zouden verlopen.

11. In het EIC-werkprogramma kunnen aanvullende beperkingen worden vastgesteld met betrekking tot de toekenning van vervolgstun en met name de omvang van die steun. Het programmacomité wordt naar behoren en tijdig in kennis gesteld van dergelijke vervolgstun.

Artikel 35

Intrekking

Verordening (EU) 695/2021 wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2028.

Artikel 36

Overgangsbepalingen

1. Deze verordening doet geen afbreuk aan de voortzetting of de wijziging van de betrokken acties tot de afsluiting ervan op grond van Verordening (EU) 695/2021, die op de betrokken acties van toepassing blijft totdat zij worden afgesloten.
2. De financiële middelen voor het programma kunnen eveneens de uitgaven dekken voor noodzakelijke technische en administratieve bijstand om de overgang te waarborgen tussen het programma en de maatregelen die zijn vastgesteld in het kader van de voorgaande Verordening (EU) 695/2021.

Artikel 37

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Ze is van toepassing met ingang van 1 januari 2028.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

Voor de Raad

De voorzitter

De voorzitter
